

Sveriges officiella statistik 2023, del 2

Utvärderingen av den officiella
statistikens kvalitet

Sveriges officiella statistik 2023, del 2

Utvärderingen av den officiella
statistikens kvalitet

Sveriges officiella statistik 2023, del 2 Utvärderingen av den officiella statistikens kvalitet

Producent SCB, Statistiska centralbyrån
Myndighetsledningen/staben
701 89 Örebro
010 – 479 40 00

Förfrågningar Milica Petric-Notstrand
010 – 479 66 02
milica.petric@scb.se

Du får kopiera och på annat sätt mångfaldiga innehållet.
Vi vill dock att du uppger källa på följande sätt:
Källa: SCB, Sveriges officiella statistik 2023, del 2 Utvärderingen av den officiella statistikens kvalitet

Official Statistics 2023, Part 2. Evaluation of the Quality of Official Statistics

Producer Statistics Sweden, Executive Office
SE-701 89 Örebro, Sweden
+46 10 479 40 00

Enquiries Milica Petric-Notstrand
+46 10 479 66 02
milica.petric@scb.se

You may copy and otherwise reproduce the contents in this publication.
However, remember to state the source as follows:
Source: Statistics Sweden, Official Statistics 2023, Part 2. Evaluation of the Quality of Official Statistics

Omslag/Cover: Ateljén, SCB
Foto/Photo: iStockphoto

URN:NBN:SE:SCB-2024-X43BR2402_pdf

Denna publikation finns enbart i elektronisk form på www.scb.se
This publication is only available in electronic form on www.scb.se

Förord

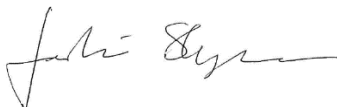
SCB har i uppgift att utveckla, framställa och sprida officiell statistik och annan statlig statistik samt att samordna systemet för den officiella statistiken. SCB ska även verka för samarbete mellan de statistikansvariga myndigheterna (SAM).

Enligt instruktionen för SCB ska SCB senast den 31 mars varje år lämna en rapport till regeringen om systemet för den officiella statistiken, med en analys av de utvärderingar av kvalitet som SAM ska göra enligt 13 a § förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

Rapporten för 2023 är uppdelad i två delar. Del 1 beskriver systemet för den officiella statistiken och denna del, del 2, är en analys av utvärderingen av den officiella statistikens kvalitet. Både del 1 och del 2 av rapporten tillgängliggörs samtidigt på SCB:s webbplats.

Jag vill rikta ett stort tack till alla medverkande statistikansvariga myndigheter för ett gott samarbete som resulterat i 2023 års rapport.

SCB i mars 2024

Joakim Stymne
Generaldirektör SCB och ordförande i Rådet för den officiella statistiken

Innehåll del 2

Förord	3
Sammanfattning	5
1. Inledning	7
1.1 Bakgrund	7
1.2 Målpopulation, statistikområden och produkter	8
1.3 Förutsättningar och läsanvisningar	9
2. Analys	12
2.1 Generellt om den officiella statistikens kvalitet	12
2.2 Kvalitet i termer av kvalitetsbegreppets huvudkomponenter	13
2.2.1 Relevans	15
2.2.2 Tillförlitlighet.....	19
2.2.3 Aktualitet och punktlighet	22
2.2.4 Tillgänglighet och tydlighet	23
2.2.5 Jämförbarhet och sam användbarhet	24
2.3 Åtgärdsuppföljning, slutsatser och förbättringsförslag	26
2.3.1 Uppföljning av åtgärder föreslagna i utvärderingen 2022.....	26
2.3.2 SCB:s observationer och slutsatser	27
2.3.3 SCB:s förslag till förbättringsåtgärder	30
Referenser	32
Tabellbilaga 1 Statistikområde	33
Tabellbilaga 2 Statistikprodukt	38
Official Statistics 2023, Part 2. Evaluation of the Quality of Official Statistics	46

[Sveriges officiella statistik 2023, del 1. Årsrapport](#)

Sammanfattning

Enligt 13 a § förordningen (2001:100) om den officiella statistiken ska de statistikansvariga myndigheterna (SAM), var och en inom sitt statistikområde, utvärdera den officiella statistikens kvalitet. Utvärderingarna för 2023 är genomförda enligt SCB:s föreskrifter och allmänna råd (SCB-FS 2021:26) om utvärdering av den officiella statistikens kvalitet.¹ Det av SCB föreskriftsreglerade kvalitetsbegrepp för officiell statistik är av central betydelse för utvärderingen.² Utvärderingen möjliggör en systematisk genomgång av statistikens kvalitet och utgör ett underlag för förbättringsåtgärder.

Det överordnade syftet med utvärderingen är att stärka regeringens möjlighet att övergripande följa och bedöma kvaliteten i den officiella statistiken. Resultatet används bland annat för att informera EU-kommissionen om hur regeringens åtaganden till EU om att skapa förtroende för statistiken (Commitment on Confidence in Statistics) utvecklas.³

Sammantaget visar resultaten för 2023 att den redovisade kvaliteten i den officiella statistiken på en övergripande nivå är oförändrat hög och stabil nivå jämfört med föregående utvärdering. SCB:s bedömning av utvecklingen, utifrån den redovisade kvaliteten, jämfört med föregående utvärdering uppdelat per kvalitetskomponent visar följande:

- **Relevansen** (statistikens innehåll) har förbättrats något.
- **Tillförlitligheten** är oförändrad.
- **Aktualiteten och punktligheten** är oförändrad.
- **Tillgängligheten och tydligheten** har försämrats något.
- **Jämförbarheten och sammanvändbarheten** har förbättrats något.

I korthet rekommenderar SCB att fler kvalitetsstudier genomförs. Kvalitetsstudier är ett viktigt instrument för att studera statistikens kvalitet, dess ändamål och om det finns skäl att vidta åtgärder avseende någon av studiernas slutsatser. Under 2023 genomfördes endast 11 kvalitetsstudier och det är en minskning sedan 2022. Det finns även anledning att se över möjligheterna att genomföra självutvärderingen som en avslutande delprocess i statistikproduktionen dvs. mer i direkt anslutning till publicering av statistiken.

---

¹ [Statistiska centralbyråns föreskrifter och allmänna råd \(SCB-FS 2021:26\) om utvärdering av den officiella statistikens kvalitet delvis ändrad med SCB:s föreskrifter \(SCB-FS 2022:23\)](#)

² [SCB:s föreskrifter \(SCB-FS 2016:17\) om kvalitet för den officiella statistiken](#)

³ [Regeringens åtagande om att skapa förtroende för statistiken \(scb.se\)](#)

SCB åtar sig att genomföra följande åtgärder:

- fortsätta med ett begränsat antal riktade insatser till de SAM och sektioner internt på SCB som behöver stöd att formulera kvalitetskraven
- se över behovet att vidareutveckla instruktionerna för kvalitetsutvärderingen med särskilt fokus på att ge tydligare information om kvalitetsstudier
- se över innehållet i utbildningen inför kvalitetsutvärderingen och komplettera den med information om Riktlinjer för europeisk statistik (European Statistics Code of Practice). Detta är i linje med rekommendationerna från senaste ESS Peer Review
- ta initiativ till fler kvalitetsstudier inom SOS-systemet
- se över möjligheterna att komplettera SCB:s statistikproduktionsstöd (SPS) med en tydlig koppling till kvalitetskomponenterna och även till kvalitetsstudier.

Det har blivit än tydligare i SCB:s analys av svaren från 2023-års utvärdering om vikten av att regeringen tar beslut avseende de förslag som ligger i SCB:s hemställan (dnr A2021/2077).⁴ Detta är en förutsättning för att SAM ska kunna ta sitt ansvar inom Systemet för den officiella statistiken och för en positiv utveckling avseende Relevanskomponenten av den officiella statistikens kvalitet.

---

⁴ [Hemställan om ändring i förordningen \(2001:100\) om den officiella statistiken \(bilagan\).](#)

1. Inledning

1.1 Bakgrund

De statistikansvariga myndigheterna (SAM) ska enligt 13 a § förordningen (2001:100) om den officiella statistiken (statistikförordningen), var och en inom sitt statistikområde, utvärdera den officiella statistikens kvalitet. Det åligger SCB enligt myndighetens instruktion att lämna en årlig rapport med en analys av SAM:s utvärderingar av kvaliteten.⁵

Utvärderingen har gjorts årligen sedan 2017 enligt formulären som utgör bilagor till SCB:s föreskrifter.⁶ Enligt SCB:s allmänna råd bör SAM vid sin tillämpning av föreskrifterna ta stöd av SCB:s utvärderingshandbok.⁷

Vid utvärdering av kvaliteten i den officiella statistiken är det kvalitetsbegrepp som meddelas i SCB:s föreskrifter (SCB-FS 2016:17) om kvalitet för den officiella statistiken av central betydelse. Av dessa föreskrifter följer att statistikens kvalitet ska beskrivas med utgångspunkt i fem huvudkomponenter (*Relevans, Tillförlitlighet, Aktualitet och punktlighet, Tillgänglighet och tydlighet* samt *Jämförbarhet och sammanvändbarhet*).⁸

Det överordnade syftet med utvärderingen är att stärka regeringens möjlighet att på en övergripande nivå följa och bedöma kvaliteten i den officiella statistiken. Detta utifrån den årliga rapport som SCB lämnar till regeringen med en analys av utvärderingarna för samtliga SAM.

Ett annat viktigt syfte är att SAM, var och en inom sitt statistikområde, får möjlighet att göra en systematisk genomgång av statistikens kvalitet och några viktiga faktorer som har betydelse för denna kvalitet. Resultatet av en sådan genomgång kan utgöra input till SAM:s egna förbättringsarbeten och ett stöd i diskussioner med användare och beställare. Det kan exempelvis gälla brister i resurser eller framåtsyftande åtgärder. Dessutom får SCB genom detta ett underlag i sitt arbete att ge råd och stöd till andra SAM i principiella frågor om den officiella statistikens kvalitet, vilket är en av SCB:s uppgifter enligt myndighetens instruktion.

---

⁵ Se not 3

⁶ SCB:s föreskrifter och allmänna råd ([SCB-FS 2021:26](#)) om utvärdering av den officiella statistikens kvalitet med ändringsföreskrifter ([SCB-FS 2022:23](#)).

⁷ [Utvärdering av den officiella statistikens kvalitet – en handbok, version 3.2 \(scb.se\)](#)

⁸ Kvalitetsbegreppet för officiell statistik har koppling till de kvalitetskriterier som ska tillämpas enligt 3 a § lagen (2001:99) om den officiella statistiken samt till fem av de 16 principerna i [Riktlinjer för europeisk statistik \(European Statistics Code of Practice\)](#).

1.2 Målpopulation, statistikområden och produkter

Självutvärderingen utgick ifrån de 115 statistikområden enligt statistikförordningens bilaga i oktober 2023. Statistikområdena, *Miljöbalkens tillämpning*, *Bygglövsstatistik för bostäder och lokaler*, *Industrins lager* och *Beskattning* är vilande och har därför exkluderats. Totalt ingick därmed 111 statistikområden (målpopulationen) i 2023-års utvärdering jämfört med 113 statistikområden 2022.⁹ Jämförbarheten mellan åren är därmed god.

Antalet statistikprodukter avgränsades i ett första steg till de produkter i SCB:s produktdatabas som i oktober 2023

- var aktiva
- utgjorde officiell statistik
- tillhörde ett statistikområde som fanns i statistikförordningens bilaga och har publicering.

Populationen avgränsades vidare i ett andra steg till de produkter för vilka det har offentliggjorts officiell statistik under 2023. Antalet statistikprodukter som tillhörde målpopulationen år 2023 var 307, att jämföra med 318 år 2022.¹⁰

Antalet statistikprodukter i målpopulation varierar en del mellan åren eftersom statistikprodukter tas bort, slås samman eller nya tillkommer. En annan anledning till variationen är att vissa produkter inte offentliggör statistik varje år. Sedan år 2018 har cirka 370 produkter utvärderats och cirka 80 procent av målpopulationen avseende statistikprodukter har varit i stort sett konstant. Det innebär att resultaten, med avseende på målpopulationen, har relativt god jämförbarhet över tid.¹¹

Samtliga SAM har genomfört 2023-års utvärdering av sina statistikområden och statistikprodukter i enlighet med de två aktuella formulären.

---

⁹ Se tabellbilaga 1, [tabell 0a](#), för mer information.

¹⁰ Se tabellbilaga 2, [tabell 0b](#) och tillhörande beskrivning för mer information.

¹¹ Se tabellbilaga 2, [tabell 0b](#), för mer information.

1.3 Förutsättningar och läsanvisningar

1.3.1 Kvalitetsbegreppet för officiell statistik

Kvalitetsbegreppet för officiell statistik är centralt för utvärderingen av kvaliteten. En viktig förutsättning när SAM genomför utvärderingen är en grundläggande förståelse för kvalitetsbegreppet vars fem huvudkomponenter är följande:

1. Relevans (statistikens innehåll¹²)
2. Tillförlitlighet
3. Aktualitet och punktlighet
4. Tillgänglighet och tydlighet
5. Jämförbarhet och sammanvändbarhet

1.3.2 Ett cykliskt arbetssätt

En utgångspunkt för utvärderingen är det cykliska arbetssättet som beskrivs i utvärderingshandboken och som speglas i själva utvärderingsformulären.¹³ Det cykliska arbetssättet speglar även den process som följs för att framställa officiell statistik, oavsett vilken typ av undersökning det handlar om.

Arbetssättet innebär att statistikens ändamål, kvalitetskrav, undersökningsdesign och utfallet av statistikframställningen kan ses som fyra länkar i en kedja (figur 1). Ändamålet ger upphov till krav på kvalitetskomponenterna. Undersökningens design ska, i princip, vara sådan att kvalitetskraven tillgodoses. Utfallet – den kvalitet som statistiken har – ska följa designen, men kan avvika något.

Figur 1. Ett cykliskt arbetssätt

Källa: Utvärdering av den officiella statistikens kvalitet – en handbok, version 3.2

¹² Statistikens innehåll är en underkomponent till huvudkomponenten Relevans och utgör den komponent som är av intresse för många av analyserna på statistikproduktivnivå. De andra underkomponenterna till Relevans är Statistikens ändamål och Statistikanvändarnas informationsbehov.

¹³ [Utvärdering av den officiella statistikens kvalitet – en handbok, version 3.2 \(scb.se\)](#)

Utfallet utvärderas i den löpande verksamheten. Erfarenheter och slutsatser används i kommande omgångar. Eventuellt revideras ändamål, kvalitetskrav och undersökningens design vilket kan bero på utvärderingens slutsatser eller på ändrade informationsbehov.¹⁴

Där det är relevant visas valda delar av Figur 1 i rapportens vänsterspalt så att läsaren lättare kan förstå texten i relation till det cykliska arbetssättet.

1.3.3 Att formulera kvalitetskrav

Arbetet med en statistisk undersökning börjar med att fastställa informationsbehov, dvs. de prioriterade behov som framgår av statistikens ändamål. Nästa steg är att designa undersökningen med hänsyn till de formulerade kvalitetskrav. När ändamål och kvalitetskrav utformas och preciseras måste, utöver informationsbehoven, även kostnader, statistiksekretess och uppgiftslämnarbördas beaktas. Hänsyn tas även till såväl nationella som internationella behov och standarder. EU-regleringar innebär exempelvis krav på statistikens innehåll och dess kvalitet. Det kan även finnas krav på statistikens tillförlitlighet, exempelvis i form av precisionskrav.

Att sätta upp kvalitetskrav innebär att formulera miniminivåer för kvalitetskomponenterna. För att göra detta förutsätts en fungerande dialog mellan SAM och de huvudsakliga och prioriterade statistik användarna om deras informationsbehov och statistikens användningsområde. Det behövs även en god förståelse för kvalitetsbegreppet med dess huvudkomponenter.

Generellt formulerade kvalitetskrav för den officiella statistiken hade, enligt många, varit en fördel. Det är dock problematiskt att formulera sådana eftersom krav varierar mellan olika användarbehov och olika typer av statistik. En rimlig nivå av tillförlitlighet kan variera mellan ämnesområden och mellan olika detaljerade redovisningsgrupper. Den officiella statistiken ska vara punktlig, men en rimlig framställningstid varierar med statistikens innehåll, datainsamlingsmetod m.m. Användarbehoven ser olika ut för till exempel månadsstatistik med ett fåtal variabler jämfört med mer detaljerad årsstatistik.

En annan typ av generella kvalitetskrav skulle möjligen kunna formuleras för statistikframställningen med dess processer. Ett exempel är att formulera ett tak för hur höga bortfallsandelar som kan accepteras med bibehållen kvalitet, men det är även här näst intill omöjligt att sätta upp allmängiltiga krav. För bortfall är effekter på skattningar viktiga. Dessa beror inte bara på bortfallsandelar utan även på hur representativa de svarande är och på vilken information som finns att tillgå för bortfallskompensation.

---

¹⁴ Se tabellbilaga 1, [figur 2](#), samt tabellbilaga 2, [figur 3](#), för det cykliska arbetssättet med hänvisningar till olika delar i respektive formulär.

Det åligger varje SAM att avväga och prioritera bland kvalitetskraven för huvudkomponenterna vilka kan vara olika viktiga i sitt sammanhang. Ett exempel är behovet att kunna förändra statistiken i takt med att samhället förändras, såsom i form av nya eller ändrade variabeldefinitioner. Samtidigt är många användare beroende av att statistiken kan ha långa tidsserier. I det här fallet ställs *Relevans / Statistikens innehåll*, mot *Jämförbarhet över tid*. Dialogen som varje SAM för med sina prioriterade statistikanvändare är därför av avgörande betydelse för hur kvalitetskraven bör formuleras och utgör grunden för prioriteringar utifrån statistikens ändamål. Vilken prioritering olika kvalitetskomponenter får av SAM framgår inte explicit av utvärderingen vilket gör att SCB inte kan uttala sig om detta i sin analys.

I årsrapporten för 2022 föreslog SCB åtgärder under 2023 för att främja förståelsen och förmågan hos SAM avseende formulering av kvalitetskrav. En åtgärd var att uppdatera utvärderingshandboken i med ett stort antal exempel på hur kvalitetskrav kan formuleras för varje kvalitetskomponent. Dessa exempel hämtades ifrån verkliga exempel i statistikproduktionen. En annan åtgärd var att SCB följde upp resultaten avseende, fråga B2 *Statistikens ändamål och kvalitetskrav*, för de statistikprodukter som hade uppgett *Nej/Vet ej* som svar. Under hösten 2023 besökte SCB sju SAM samt delar av SCB och genomförde en workshop om formulering av kvalitetskraven. Mer om slutsatserna finns i avsnitt 2.3.1.

I 2023 års svar finns indikationer att fler SAM har arbetat med att formulera kvalitetskrav då enbart två SAM har svarat *Nej/Vet ej* (avser 14 produkter). Däremot har antalet produkter som saknar kvalitetskrav inte minskat i jämförelse med 2022 års.

1.3.4 Disposition och läsanvisning

I analysen som följer kommer vi först att beskriva den officiella statistikens kvalitet i generella termer utifrån vissa frågor och svar i utvärderingen. Sedan fördjupar vi analysen utifrån var och en av kvalitetsbegreppets fem huvudkomponenter. Slutligen kommer vi att dela några av SCB:s observationer och reflektioner om resultatet och om de genomförda åtgärderna under 2023 samt dra slutsatser om vilka förbättringsåtgärder som SCB anser behöver vidtas för att bibehålla och vidareutveckla kvaliteten i den officiella statistiken.

För en mer detaljerad sammanställning av svaren hänvisar SCB till [Tabellbilaga 1 Statistikområde](#) respektive [Tabellbilaga 2 Statistikprodukt](#).

2. Analys

2.1 Generellt om den officiella statistikens kvalitet

En första och övergripande bild av årets utvärderingsresultat kan ges med hjälp av stegen i det cykliska arbetssättet.

Statistikens
ändamål

För 97 procent av samtliga statistikprodukter finns fullständiga, eller vissa, rutiner för att aktualisera och precisera statistikproduktens ändamål. Det är en något högre andel jämfört med 2022.¹⁵ För sju procent av samtliga statistikområden har det skett ändringar i statistikens ändamål sedan föregående utvärdering, vilket är ungefär samma andel som för 2022.¹⁶ Ändringarna i statistikens ändamål speglar förändrade informationsbehov och SAM:s prioriteringar.

Kvalitetskrav

Undersök-
ningsdesign

Kvalitetskrav formulerade utifrån statistikens ändamål fanns 2023 för 95 procent av produkterna, vilket är samma nivå jämfört med 2022.¹⁷ De ställda kvalitetskraven tillgodosåg undersökningens design, helt eller delvis.¹⁸

Samtliga statistikprodukter – 100 procent – uppgav att undersökningens design följdes, helt eller delvis, vid statistikframställningen under utvärderingsåret.¹⁹ Andelen som svarade *Ja, helt* var något större jämfört med 2022.

För 95 procent av produkterna angavs att statistikens kvalitet sammantaget inte avvek från målsättningen i undersökningens design vilket var en marginell ökning jämfört med 2022-års utvärdering och en minskning av avvikelser till det sämre.²⁰

Utfall-
kvalitet

För 83 procent av statistikprodukterna är det sammantagna utfallet avseende kvalitet oförändrat. Detta är en ökad andel jämfört med föregående utvärdering.²¹ Andelen produkter där det sammantagna utfallet avseende kvalitet utvecklats till det bättre ligger lägre i årets utvärdering, en minskning från 15 till 12 procent, jämfört med 2022. En minskning rapporterades även 2022. Samtidigt är det en marginellt mindre andel som utvecklats till det sämre, 4 fyra procent, jämfört med 2022 års utveckling.

Sammanfattningsvis, och på en övergripande nivå, bedömer SCB att utveckling av kvaliteten i den officiella statistiken är oförändrad.

---

¹⁵ Tabellbilaga 2, [tabell B1](#)

¹⁶ Tabellbilaga 1, [tabell A5](#)

¹⁷ Tabellbilaga 2, [tabell B2](#)

¹⁸ Tabellbilaga 2, tabell [B3a](#) och [B3b](#)

¹⁹ Tabellbilaga 2, [tabell B4](#)

²⁰ Tabellbilaga 2, [tabell B6](#)

²¹ Tabellbilaga 2, [tabell B8](#)

2.2 Kvalitet i termer av kvalitetsbegreppets huvudkomponenter

I detta avsnitt nyanseras bilden av kvaliteten i den officiella statistiken och kompletteras med en nedbrytning på kvalitetskomponenterna. Detta syftar till att ge insyn i bakomliggande styrkor och svagheter samt uppslag till förbättringar.

Kvalitetsbegreppet för officiell statistik anger, med sina huvudkomponenter, olika egenskaper för statistiken och ska vara utgångspunkten för att beskriva statistikens kvalitet vid utveckling, framställning och spridning av officiell statistik.²² Vilken kvalitet statistiken anses hålla beror på hur den används, varför det i första hand är användarna som gör bedömningen.

Tabell 1 visar resultatet för de tre utvärderingsfrågor där SAM ombeds att dela upp sina svar per huvudkomponent. Dessa frågor speglar tre av länkarna i det cykliska arbetssättet som visas i [Figur 1](#), nämligen *Kvalitetskrav*, *Undersökningssdesign* och *Utfall – kvalitet*.

Tabell 1. Kvalitetskrav, undersökningssdesign och utfall av statistikens kvalitet per huvudkomponent enligt kvalitetsbegreppet, 2023 samt förändringen av resultaten jämfört med 2022 (visas med pil uppåt eller pil nedåt). Andelar i procent av totalt antal svarande (293 produkter för B3, och 307 produkter för B5 och B7).

Huvudkomponent	B3. Tillgodosåg undersökningssdesignen kvalitetskraven?	B5. Avvek statistikens kvalitet från målsättningen i designen?		B7. Skiljer sig statistikens kvalitet från föregående utvärdering?	
	Ja, helt eller delvis	Ja, till det bättre	Ja, till det sämre ¹	Ja, till det bättre	Ja, till det sämre ¹
Relevans (Statistikens innehåll)	100 (↑)	2 (↓)	2 (↓)	10 (↓)	3
Tillförlitlighet	97	3	3 (↓)	7 (↓)	4
Aktualitet och punktlighet	99 (↓)	2 (↓)	4 (↓)	4	5 (↓)
Tillgänglighet och tydlighet	100 (↑)	4 (↓)	2	8 (↓)	2 (↑)
Jämförbarhet och sam anvärdbarhet	99 (↑)	2	1 (↓)	4 (↑)	4 (↑)

Källa: Tabellbilaga 2, tabellerna B3a och B3b, B5 och B7.

Not 1: Pil uppåt under svarsalternativet, *Ja, till det sämre*, avseende frågorna B5 och B7 innebär att en större andel produkter angav att statistikens kvalitet blev sämre än målsättningen i designen (B5) respektive sämre i förhållande till föregående utvärdering (B7). SCB tolkar detta som en negativ utveckling jämfört med 2022.

²² Enligt 3 § SCB:s föreskrifter (2016:17) om kvalitet för den officiella statistiken

En jämförelse av 2023 och 2022-års utveckling per fråga

Vad gäller *B3 Tillgodosåg undersökningsdesignen kvalitetskraven*, uppgav en stor majoritet av de statistikprodukter som i *B2* svarade att kvalitetskrav fanns formulerade och att kraven har tillgodosetts av undersökningens design, helt eller delvis. Till vilken grad kraven har tillgodosetts varierade något mellan kvalitetskomponenterna, men alla ligger på en förhållandevis hög nivå. Högst rankade är *Relevans* och *Tillgänglighet och tydlighet* (100 procent), lägst är *Tillförlitlighet* (97 procent). Resultatet för 2023 ligger i stort på samma nivå som för 2022 men visar med än större tydlighet att undersökningens design har tillgodosett de ställda kvalitetskraven. Undantagen avseende *Tillförlitlighet* samt *Aktualitet och punktlighet* handlar om enstaka produkter.

Svar till fråga *B5, Avvek statistikens kvalitet från målsättningen i designen*, uppvisar att en större andel statistikprodukter hade ett utfall som inte avvek påtagligt från målsättningen i designen. Andelarna har ökat för samtliga fem huvudkomponenter. Andelarna för avvikelserna till det bättre har minskat jämfört med föregående utvärdering för tre huvudkomponenter, dvs. för *Tillförlitlighet, Aktualitet och punktlighet* samt *Tillgänglighet och tydlighet*. Andelarna för avvikelserna till det sämre har också minskat, jämfört med 2022, avseende samtliga huvudkomponenter med undantag för *Tillgänglighet och tydlighet*.

Svaren avseende fråga *B7 Skiljer sig statistikens kvalitet från föregående utvärdering* visade för en majoritet av produkterna att statistikens kvalitet inte skiljde sig från föregående utvärdering 2022. Andelarna ökade för samtliga fem huvudkomponenterna – från en procents ökning avseende *Jämförbarhet och sammanvändbarhet* till så mycket som sex procent avseende *Tillgänglighet och tydlighet*. Detta stämmer väl överens med den sammantagna bedömningen som görs i anslutning till fråga *B8* där sex procent anger att statistikens kvalitet inte skiljer sig från föregående utvärdering. Följden blir, för svarsalternativet om statistikens kvalitet skiljer sig till det bättre, att andelarna har minskat för tre av fem huvudkomponenter jämfört med 2022²⁵. Om kvaliteten skiljde sig till det sämre är utvecklingen i stort sett samma som för 2022.

I följande avsnitt redogörs per huvudkomponent för det som har framkommit i årets utvärdering. För huvudkomponenten, *Relevans*, baseras innehållet huvudsakligen på resultat från utvärderingen på statistikområde.

---

²⁵ Tabellbilaga 2, [tabell B7](#)

Relevans handlar om hur väl statistiken belyser de frågor som är viktiga för användarna av statistiken.

Underkomponenter:

- Ändamål och informationsbehov
- Statistikens innehåll

2.2.1 Relevans

Olika intressenter, som beslutsfattare, planerare, forskare, media och allmänhet, efterfrågar statistik som belyser olika samhällsaspekter och hur dessa förändras. Sveriges officiella statistik syftar till att möta sådana informationsbehov. I och med att samhället förändras, ändras också kraven på den officiella statistikens innehåll. Nya önskemål tillkommer och gamla blir överspelade. Likaså ändras förutsättningarna för insamling av data till statistiken och för spridning av statistiken. För att möta behoven behöver statistiken därför ständigt utvecklas och anpassas, i samarbete mellan uppdragsgivare, användare och SAM.

Omvärldsförändringar

Under 2023 har det, liksom under 2022, skett omvärldsförändringar som har påverkat viktiga informationsbehov hos användarna. Detta uppgavs för 24 procent av statistikområdena jämfört med 25 procent 2022. Det är en minskning från pandemiåren 2021–2022, då det var en betydligt större andel statistikområden med omvärldsförändringar som påverkat informationsbehoven.²⁴

År 2023 har åtta statistikområden påverkats av förändringar som handlar om att spegla det ekonomiska läget i Sverige och inflationsrelaterade frågor. Miljö och klimatanpassningar, inklusive energiområdet, rapporteras som viktiga förändringar för fem statistikområden. För fyra statistikområden nämns oroligheterna i världen och därtill relaterade frågor som beredskapsarbete i Sverige, handel med Ryssland och uppehållstillstånd för ukrainska flyktingar. Därefter nämns vikten av att i statistiken följa utvecklingen av digitalisering, användning av kryptovaluta, att redovisa flera tillgångar såsom naturresurser och att fånga upp det nya omställningsstudiestödet i Sverige.

Utvecklingen av den officiella statistikens innehåll, på statistikproduktnivå

Över lag noteras en något svagare utveckling avseende kvalitetskomponenten, *Statistikens innehåll*, jämfört med föregående utvärdering ([Tabell 1](#)).

Resultatet för 2023 är jämförbart med 2022 vad gäller att med undersökningens design tillgodose de ställda kvalitetskraven avseende statistikens innehåll.²⁵

Som tidigare uppges att ett skäl till att undersökningens design inte tillgodoser vissa innehållsliga krav, eller endast delvis gör det, är svårigheter att tillgodose den efterfrågade detaljeringsgraden i statistikredovisningen till följd av bland annat urval. Exempel finns också på förbättringar. Flertal produkter som Skogsstyrelsen ansvarar för har innehållsmässigt utökats med en regional redovisning. Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd

---

²⁴ Se Tabellbilaga 2, [tabell A1](#).

²⁵ Se [tabell 1](#) och tabellbilaga 2 tabell [B3a](#).

befinner sig nu i en förändringsprocess för att utöka innehållet i sin statistik avseende familjerådgivningens innehåll, tillgänglighet och kvalitet.

För en del produkter som baseras på registeruppgifter har SAM menat att de gör det bästa utifrån den begränsade information som finns tillgänglig i register. Ett exempel på en annan begränsning avser statistik inom statistikområdet *Brott* där det finns många detaljkrav från användarna. Här finns begränsningar dels avseende de klassificeringssystem som används av myndigheterna i rättsväsendet vid registrering av grunddata, dels avseende kvaliteten i själva registreringen av data hos myndigheterna.

Sammantaget visar utvärderingen 2023 en fortsatt positiv utveckling avseende den officiella statistikens innehåll, om än svagare än 2022.

I utvärderingen av den officiella statistikens kvalitet ingår även att reflektera över innehållsmässiga brister på statistikområdesnivå. Bristerna sätts då i relation till viktiga informationsbehov och redogörs för nedan.

Brister i den officiella statistikens innehåll relativt viktiga informationsbehov, på statistikområdesnivå

Det finns påtagliga brister i statistikens innehåll relativt viktiga informationsbehov för 26 procent av statistikområdena 2023 jämfört med 20 procent för 2022.²⁶ Nästan hälften av de påtalade bristerna handlade om att det finns behov av mer detaljer, antingen avseende variabler eller indelningar som till exempel på geografiska områden. Detta framfördes av Socialstyrelsen, Skogsstyrelsen, Trafikanalys, Energimyndigheten och SCB.

Liksom tidigare år anges att:

- Legala förutsättningar kan saknas för att kunna samla in data, dessa förutsättningar undersöks i vissa fall.
- Det föreligger en mätproblematik.
- Det saknas data/datakällor.

Liksom för 2022 handlar bristerna inom ett flertal statistikområden om att fortsätta att utveckla den officiella statistiken i grunden och inte enbart krav på en utökning av variabler. Det kan gälla statistik om

- folkhälsan (Folkhälsomyndigheten)
- personer med funktionshinder (SCB)
- täckning av den delen av paketdistribution som finns utanför postverksamhet (Trafikanalys)
- att fånga upp e-handel på ett tillfredsställande sätt (Trafikanalys).

---

²⁶ Se tabellbilaga 1, [tabell A3](#).

Det framgår också av utvärderingen att SAM ofta måste begränsa statistikens innehåll av hänsyn till uppgiftslämnarbördan. Andelen statistikområden för vilka detta uppges är fem procent, vilket är lägre än 2022 (åtta procent). Det är framför allt Energimyndigheten, Jordbruksverket, Trafikanalys och SCB som är berörda av detta.

Både Energimyndigheten och SCB kommenterar att de försöker minska uppgiftslämnarbördan med en ökad användning av modeller. Samtidigt handlar det om en balansgång, då även modeller behöver uppdateras emellanåt med nya direktinsamlade data. Ett exempel på en lättnad av uppgiftslämnarbördan är att SCB använder en modellansats för att skatta statistiken om industrins kapacitetsutnyttjande utifrån momsdata i stället för att direktinsamla uppgifter. Detta innebär att användare får nöja sig med en totalsiffra för hela industrin utan den branschindelning som redovisades tidigare.

Jordbruksverket gör bedömningen att det i många fall är bättre att behålla frivilligheten i undersökningar med följderna att det kan bli något lägre kvalitet i statistiken jämfört med att införa ett obligatorium. Trafikanalys kommenterar också den balansgång som finns, till exempel i deras Varuflödesundersökning, med att hålla en lagom nivå på uppgiftslämnarbördan och samtidigt tillgodose användarnas viktigaste informationsbehov.

Att tillgodose viktiga informationsbehov med annan än officiell statistik

SCB:s riktlinjer om vad som är officiell statistik togs fram 2018 och innehåller två principer för SAM att ta ställning till:

- återkommande anslagsfinansierad statistik är officiell statistik
- återkommande europeisk statistik är officiell statistik.²⁷

Det förekommer att SAM tillgodoser viktiga informationsbehov genom att framställa statistik som inte är officiell statistik. Totalt uppgavs att detta förekommer för 40 procent av samtliga statistikområdena.²⁸ En kategorisering av vanligt förekommande skäl till detta finns i tabell 2.

---

²⁷ [Riktlinjer-for-vad-som-ar-officiell-statistik.pdf \(scb.se\)](#)

²⁸ Se tabellbilaga 1 [Tabell A4](#).

Tabell 2. Skäl till att SAM inom sina statistikområden tillgodoser viktiga informationsbehov med annan statistik som inte är officiell statistik, 2023, andelar i procent av 44 statistikområden. 2022-års uppgifter visas inom parentes.

Skäl till att inte vara officiell statistik	Andel statistikområden	Kommentar/exempel
Statistiken är under uppbyggnad	27 (25)	Flera produkter planeras bli officiell statistik redan under 2023 och 2024. Statistiken kan även vara experimentell
Statistiken har kvalitetsbrister	30 (17)	Vanligen avseende tillförlitlighet
Vissa detaljnivåer är inte officiell statistik	2 (15)	Mindre geografiska områden, sekretess
Statistik görs på uppdrag	9 (13)	Skräddarsydd statistik, regeringsuppdrag m.m.
Statistiken är temporär	2 (10)	Om tillfälliga fenomen
Statistiken är inte återkommande	7 (10)	Ad hoc-undersökningar
Övriga skäl	23 (23)	Styrs av annat regelverk eller annat ändamål, ej statistik, rapporter med analyser av officiell statistik
Totalt	100	

Skälen som visas i tabell 2 överlappar varandra till viss del. *Statistik under uppbyggnad* kan uppvisa kvalitetsbrister då den fasen ofta speglar början på en process, från att ett informationsbehov blir känt hos SAM till att officiell statistik kan redovisas. Vid ökade detaljningsnivåer uppstår också kvalitetsbrister. Emellertid noterar SCB att viss statistik verkar förbli annan statlig statistik över en längre tid med huvudskälet, kvalitetsbrister, som förklaring om varför statistiken inte är officiell statistik. Vid en jämförelse av statistikområden mellan 2022 och 2023 är ca 80 procent inom denna grupp samma och återkommande statistikområden. Endast i ett av dessa statistikområden genomfördes en kvalitetsstudie kopplat till den officiella statistiken.

I årsrapporten för 2022 redovisades att SCB:s statistik om *Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS)* var under uppbyggnad och att den skulle bli officiell statistik 2023, vilket den har blivit. Skolverket har också tagit beslut att *Statistiken om etablering efter KOMVUX* ska bli officiell statistik under 2024.

Två myndigheter har indikerat att de framställer annan statistik som tillgodoser viktiga informationsbehov, men att statistiken kan bli officiell statistik först med ett regeringsbeslut om SCB:s hemställan med förslag till

uppdaterade statistikområden i statistikförordningens bilaga.²⁹ Myndigheternas statistik får då en placering under relevanta statistikområden enligt förslag i hemställan.

Tillförlitlighet handlar om hur väl ett statistikvärde skattar sin målstorhet, dvs. hur stor avvikelser mellan statistikvärdet och målstorheten kan förväntas vara.

Delkomponenter:

- Urval
- Ramtäckning
- Mätning
- Bortfall
- Bearbetning
- Modellantaganden

2.2.2 Tillförlitlighet

Officiell statistik ska, enligt lagen (2001:99) om den officiella statistiken, finnas för allmän information, utredningsverksamhet och forskning. I sammanhang som utredningar och beslutsfattande är kännedom om statistikens tillförlitlighet särskilt viktig, till exempel för att kunna avgöra om en observerad förändring över tid eller en observerad skillnad mellan grupper är statistiskt säkerställd.³⁰

Vilken tillförlitlighet som behövs avgörs av respektive SAM, utifrån kunskap om användarbehov och med beaktande av andra kvalitetskrav. Information om statistikens tillförlitlighet – eller osäkerhet – behövs tillsammans med statistiken för att användare ska kunna hantera statistikvärdena på ett riktigt sätt, till exempel om de kan användas för att dra väl underbyggda slutsatser.

[Tabell 1](#) visar i stort sett en oförändrad utveckling av huvudkomponenten *Tillförlitlighet*, jämfört med 2022. SCB vill lyfta fram följande:

- Vad gäller att med undersökningens design tillgodose de ställda kvalitetskraven avseende tillförlitlighet är resultatet jämförbart med 2022.³¹ De skäl som anges till varför designen inte tillgodosåg tillförlighetskraven, eller gör det endast delvis, handlar bland annat om förekomst av bortfall, brister i indata samt resurser/stöd för granskning.
- Det ingår även i utvärderingen att bedöma om målsättningen i design uppfylldes eller inte. I 2023 års utvärdering var det en lika stor andel som uppgav att statistikens kvalitet avvek från målsättningen i designen till det bättre som till det sämre - tre procent. Detta var en förbättring jämfört med 2022 då sex procent rapporterade att kvalitet avvek till det sämre.
- För sju procent av samtliga produkter uppgavs att statistikens kvalitet skiljer sig från föregående utvärdering till det bättre och fyra procent uppgav en skillnad till det sämre. Detta resultat är i nivå med resultatet för 2022. Bland de kommentarer som lämnats kring förbättringar, kan man uttyda olika typer av omläggningar avseende undersökningars design. Kommentarer om försämringar handlade bland

---

²⁹ Hemställan om ändring i förordningen (2001:100) om den officiella statistiken (bilagan), Dnr A2021/2077.

³⁰ Med en statistiskt säkerställd skillnad avses en skillnad som är signifikant, dvs. säkerställd vid signifikans-test. Om skillnaden inte är signifikant, sägs skillnaden ligga inom felmarginalen.

³¹ Se [tabell 1](#) och tabellbilaga 2 tabell [B3a](#)

annat om fel i statistiken samt minskad kvalitet i ingående värden eller förändrade modellantaganden.

Tillförlitligheten påverkas av många faktorer som ska hanteras när en undersökning designas. Exempel på detta är hur lätta eller svåra uppgifter är att samla in från olika objekt, skattningsförfarandet eller om undersökningen är en urvals- eller totalundersökning. Det kan vara givande att dela upp *Tillförlitlighet* i delkomponenter och i stället uttala sig om de sex osäkerhetskällorna: *Urval*, *Ramtäckning*, *Mätning*, *Bortfall*, *Bearbetning* och *Modellantaganden*.

Det framgår av årets utvärdering, liksom tidigare år, att osäkerhetskällan *Mätning* är den som bedöms ha störst betydelse för statistikens osäkerhet. *Mätning* handlar både om direktinsamling och om uppgifter som hämtas från befintliga register, till exempel administrativa data.

Tabell 3 visar årets resultat för olika osäkerhetskällors betydelse för statistikens osäkerhet, jämfört med tidigare år.

Tabell 3. Osäkerhetskällors betydelse, 2019–2023. Andelar i procent.

Vilken osäkerhetskälla bedöms ha haft störst betydelse för statistikens osäkerhet under utvärderingsåret?	2019 ¹	2020 ¹	2021	2022	2023
Urval	8	7	9	7	7
Ramtäckning	13	13	13	12	11
Mätning	36	35	29	29	31
Bortfall	23	20	18	19	21
Bearbetning	11	12	17	19	16
Modellantaganden	10	13	13	14	14
Totalt	100	100	100	100	100

Källa: Tabellbilaga 2, tabell B9.

Not 1: Andelarna från 2019–2020 har räknats om för att rensa för den mindre andel som under dessa år svarade med svarsalternativ, Vet inte. Detta för att kunna bättre jämföra med resultaten från 2021–2023 då detta svarsalternativ inte var möjligt.

Not 2: Avrundningar kan medföra att summeringar i tabellen inte summerar exakt till 100 procent.

Det är tydligt att osäkerhetskällan *Mätning* har haft störst betydelse genom åren men har minskat något sedan 2019 (36 procent). Osäkerhetskällorna *Bearbetning* och *Modellantaganden* har ökat under tidsperioden, men det är oklart vad som ligger bakom ökningen. Möjligen kan en indikation om det finnas i tabell 4. Där ges en bedömning om inflytandet av var och en av de sex osäkerhetskällorna har ändrats påtagligt från föregående utvärdering och i så fall i vilken riktning.

Tabell 4. Jämförelse med föregående utvärdering, osäkerhetskällor, 2023, andel i procent av totalt 307 svar (178 avs. urval)

B10. Har inflytandet av följande osäkerhetskällor ändrats påtagligt från föregående utvärdering när det gäller:	Ja, ändrats till det bättre	Ja, ändrats till det sämre	Nej	Inte aktuellt, första utvärdering	Totalt
Urval	2	1	94	3	100
Ramtäckning	5	0	94	1	100
Mätning	6	1	92	1	100
Bortfall	4	4	91	1	100
Bearbetning	6	1	93	1	100
Modellantaganden	6	1	91	2	100

Källa: Tabellbilaga 2, tabell B10

Not: Avrundningar kan medföra att summeringar i tabellen inte summerar exakt till 100 procent.

Not: Uppgifterna baseras på svar från 178 produkter avseende osäkerhetskällan, *Urval*, då 129 statistikprodukter, i ett särskilt svarsalternativ, angav att statistiken inte baseras på en urvalsundersökning.

När inflytandet från föregående utvärdering har ändrats handlar det för *Ramtäckning*, *Mätning*, *Bearbetning* och *Modellantaganden* i högre grad om förbättringar medan det för *Bortfall* är en lika stor andel som uppger att inflytandet ändrats till det bättre som till det sämre. Flest förbättringar uppges för *Bearbetning*, *Modellantagande* och *Mätning* (sex procent).

Om man tittar närmare på de kommentarer som har lämnats för osäkerhetskällan *Bearbetning*, kan man konstatera att förbättringarna handlar om effektivisering av insamling och granskning (system) och tillgodogörande av tidigare erfarenheter. Vad gäller osäkerhetskällan *Mätning* nämns i kommentarerna under förbättringar olika typer av förbättringsarbete. För osäkerhetskällan *Modellantaganden* visar kommentarerna att förbättringar handlar om olika typer av förändrad design. Kommentarer om förbättringar inom osäkerhetskällan *Ramtäckning* handlar till stor del om arbetet på SCB med att bilda de nya statistiska företagsenheter som är ett EU krav.³²

För osäkerhetskällan *Bortfall* är det lika stor andel som redovisar att förändringar jämfört med föregående utvärdering är till det bättre som till det sämre. Kommentarer om förbättringar handlar om övergång till totalundersökning, minskat bortfall, nyttjandet av register för kompletteringar, införande av uppgiftslämnarplikt samt införandet av hårda kontroller vid uppgiftslämnandet. Försämringarna handlar om ökat bortfall och fortsatt försiktighet att förelägga om vite, i enlighet med det förfarande som infördes under pandemin för att underlätta uppgiftslämnandet för företagen.

³² [Det ekonomisk-statistiska systemet \(scb.se\)](https://www.scb.se/ekonomisk-statistiska-systemet)

Aktualitet och punktlighet

handlar om tidsavstånd och om vilken frekvens återkommande statistik behöver ha för att senast tillgängliga statistik ska bedömas vara aktuell.

Underkomponenter:

- Framställningstid
- Frekvens
- Punktlighet

2.2.3 Aktualitet och punktlighet

Hög aktualitet är en ofta efterfrågad kvalitetsegenskap. Den kan påverka möjligheterna att använda registerdata. Krav på hög aktualitet påverkar även undersökningar med direktinsamling, till exempel hur länge insamlingen ska få pågå. Framställningstid handlar om tiden mellan referenstidens slut och tidpunkten då statistiken redovisas. Frekvens handlar om periodiciteten för statistikens referenstid, uppgiftsinsamling respektive redovisning.

Punktlig het handlar om hur väl den faktiska tidpunkten för tillgängliggörande stämmer överens med den officiellt utlovade tidpunkten (publiceringsplanen).

[Tabell 1](#) visar sammantaget en oförändrad bild avseende kvalitetskomponenten, *Aktualitet och punktlighet*, jämfört med 2022 års utvärdering. SCB vill lyfta fram följande:

- För två procent av samtliga produkter uppges att statistikens kvalitet avvek till det bättre från målsättningen i designen, medan för fyra procent uppges att kvaliteten avvek till det sämre. Andelarna minskade i båda fallen med en procentenhet jämfört med 2022.
- För fyra procent av samtliga produkter uppges att statistikens kvalitet skiljer sig från föregående utvärdering till det bättre, medan för fem procent uppges skillnaden vara till det sämre. Detta resultat visar en liten förbättring från 2022. Av kommentarerna kan utläsas att förbättringarna ofta handlar om uppsnabbad publicering jämfört med föregående utvärdering, medan försämringarna många gånger handlar om uppskjuten publicering på grund av förseningar av indata av olika anledningar. Detta leder till såväl försämrad *aktualitet* som *punktlig het*.³⁵

Punktlig heten för månads- och kvartalsstatistiken har varit högre över åren och uppvisar endast marginella avvikelser från publiceringsplanen.

---

³⁵ Utfallet avseende *Aktualitet*, i termer av framställningstiden, kan jämföras med SCB:s årliga uppföljning av den officiella statistiken till SOS-rapport 2023, del 1. Resultatet avseende framställningstiderna avser månads- och kvartalsstatistik och tiderna har succesivt blivit längre under de senaste åren. Punktlig heten har också blivit succesivt sämre de senaste tre åren. Se [Sveriges officiella statistik 2023, del 1. Årsrapport](#).

Tillgänglighet och tydlighet handlar om möjligheterna att få tillgång till statistik, som är framtagen eller kan tas fram, och information om de egenskaper som statistiken har.

Underkomponenter:

- Tillgång till statistiken
- Möjlighet till ytterligare statistik
- Presentation
- Dokumentation

2.2.4 Tillgänglighet och tydlighet

Tillgänglighet och tydlighet avser de distributionskanaler som används för att förmedla statistiken till användarna, hur den statistiska informationen presenteras och åskådliggörs samt vilken dokumentation som finns till stöd för att användarna ska förstå och tolka statistiken.

En viktig del av dokumentationen handlar om kvalitetsdeklarationen. Den ska offentliggöras vid samma tidpunkt som den officiella statistiken offentliggörs och hållas tillgänglig i anslutning till denna.³⁴

Tillgänglighet gäller också i vilken utsträckning användarna har möjlighet att få tillgång till statistik som inte finns framtagen, men som befintliga data ger underlag för.

Jämfört med 2022 års utvärdering försämrades utvecklingen av kvalitetskomponenten, *Tillgänglighet och tydlighet* ([Tabell 1](#)). SCB vill lyfta fram följande:

- Resultatet är jämförbart med 2022 vad gäller att med undersökningens design tillgodose de ställda kvalitetskraven för *Tillgänglighet och tydlighet*.³⁵ Exempel på hur olika SAM har arbetat för att förbättra *Tillgänglighet och tydlighet* är Skogsstyrelsen som nu presenterar statistiken direkt på sin hemsida med interaktiva diagram tillsammans med en faktsida som ger definitioner och förklaringar av statistiken. Andra exempel är SCB:s förbättring av klassifikationssystem för markanvändningen i Sverige och Energimyndigheten som arbetat med tydligare tabeller för månatlig bränsle-, gas- och lagerstatistik.

Bland skälen till att designen endast delvis tillgodosåg kraven på *Tillgänglighet och tydlighet* uppgav Brottsförebyggande rådet att möjlighet för användare att söka statistik från en databas saknas och Centrala studienämnden nämner att strukturen för statistik av utbetalning och beviljning av studiestöd behöver förbättras i statistikdatabasen. Ett annat exempel är SCB:s undersökning företagens ekonomi som bedrivit ett omfattande utvecklingsarbete och till följd av det prioriterade ner en publicering.

- För fyra procent av samtliga produkter uppges att statistikens kvalitet avvek från målsättningen i designen till det bättre och för två procent uppges att kvaliteten avvek till det sämre. Detta resultat visar, jämfört med 2022, en något sämre utveckling med en minskning av andel svar till det bättre och en oförändrad andel svar till det sämre.

---

³⁴ Enligt SCB:s föreskrifter ([SCB-FS 2002:16](#)) och allmänna råd för offentliggörande m.m. av officiell statistik, delvis ändrad genom ([SCB-FS 2020:19](#)).

³⁵ Se [tabell 1](#) och tabellbilaga 2 tabell [B3a](#).

- Resultatet avseende frågan om statistikens kvalitet skiljer sig till det bättre eller till det sämre från föregående utvärdering visar på en försämring jämfört med 2022. Bland kommentarer om försämringar återfinns enbart kommentarer från SCB. Bland kommentarer nämns nedlagda eller inställda publiceringar och försämrad kvalitet avseende presentation av – och tillgång till – statistiken, men även ökad komplexitet i dokumentationen. Komplexiteten avser beskrivningen av effekter av att nya statistiska företagsenheter har tillämpats, vilket påverkar statistikens kvalitet.

Jämförbarhet handlar om möjligheterna att göra jämförelser mellan olika referenstider och grupper. **Samanvändbarhet** handlar om möjligheterna att kombinera och tillsammans analysera olika statistikvärden.

Underkomponenter:

- Jämförbarhet över tid
- Jämförbarhet mellan grupper
- Samanvändbarhet i övrigt
- Numerisk överensstämmelse

2.2.5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

Jämförbarhet handlar om möjligheterna att göra jämförelser mellan olika referenstider och olika grupper. *Samanvändbarhet* handlar om möjligheterna att kombinera och tillsammans analysera olika statistikvärden, till exempel, mellan olika statistikprodukter.

Krav på *Jämförbarhet och sammanvändbarhet* är aspekter som till stor del beaktas i designen av en statistisk undersökning. I vilken utsträckning statistik kan jämföras, eller på annat sätt sammanvändas, avgörs till stor del av vilka definitioner och metoder som används. Definitionerna gäller de objekt, populationer, variabler och redovisningsgrupper för vilka statistiken ska skattas. Metoderna avser undersökningsmetoder, till exempel vid datainsamling och i skattningsförfaranden.

Vikten av att definitionerna överensstämmer är tydligast för jämförbarheten över tid. Om en variabeldefinition ändras blir det normalt ett tidsseriebrott som behöver hanteras, till exempel storleksmässigt kvantifieras eller på något sätt överbryggas, för att det även i fortsättningen ska gå att göra meningsfulla jämförelser över tid.

[Tabell 1](#) visar en likartad och en svagare positiv utveckling mellan 2023 och 2022 än mellan 2022 och 2021 avseende kvalitetskomponenten, *Jämförbarhet och sammanvändbarhet*. SCB vill lyfta fram följande:

- För i stort sett samtliga produkter uppges att undersökningsdesignen helt (78 procent) eller delvis (21 procent) tillgodosåg de ställda kvalitetskraven. Bland skälen till att designen endast delvis tillgodosåg kraven lyfter Universitetskanslersämbetet att olika referenstider som läsår, kalenderår och termin mellan undersökningar påverkar jämförbarheten över tid. Andra exempel är Trafikanalys vars statistik över bantrafikskador inte helt överensstämmer med de internationella indelningarna och SCB:s statistik över inkomster och skatter där jämförbarheten över tid bland annat påverkas av förändringar i inkomstskattelagen.
- För två procent av produkterna uppges att statistikens kvalitet avvek från målsättningen i designen till det bättre och för en procent

uppges att kvaliteten avvek till det sämre. Utvecklingen här är något obetydligt förändrad än för 2022.

- För fyra procent av produkterna uppges att statistikens kvalitet skiljer sig från föregående utvärdering till det bättre och fyra procent uppges att kvaliteten skiljer sig till det sämre. Det är sammantagen marginella förändringar från föregående år.

I utvärderingen blir SAM ombedda att ange vilken faktor som haft störst betydelse för *Jämförbarhet och sam användbarhet*. Tabell 5 belyser betydelsen av dessa faktorer mellan 2019 och 2023.

Tabell 5. Jämförbarhet och sam användbarhet, 2023. Andel i procent av totalt 307 svar.

B11. Vilken faktor bedöms ha haft störst betydelse för kvalitetskomponenten Jämförbarhet och sam användbarhet under utvärderingsåret?	2019	2020	2021	2022	2023
Definitioner	52	50	46	46	47
Metoder	25	24	21	25	27
Omvärldsförändringar	23	26	33	29	25
Totalt	100	100	100	100	100

Källa: Tabellbilaga 2, [tabell B11](#)

Tidsserien i tabell 5 visar på att definitioner fortsatt är den faktor som har störst betydelse för *Jämförbarhet och sam användbart* i statistiken. Av de frivilliga kommentarerna anges av många att de definitioner som SAM efterfrågar ofta skiljer sig från de definitioner som vanligen används hos uppgiftslämnaren, även problem med klassificeringar, redovisningsgrupper och populationer som ändras över tid framkommer.

2.3 Åtgärdsuppföljning, slutsatser och förbättrings- slag

2.3.1 Uppföljning av åtgärder föreslagna i utvärderingen 2022

I utvärderingsrapporten 2022 föreslog SCB vissa åtgärder för att förbättra den officiella statistikens kvalitet. Nedan redovisas SCB:s reflektioner kring de åtgärder som gjordes under 2023.

SCB fortsatte, under 2023, att anordna ett utbildningstillfälle för representanter från alla SAM för att fördjupa förståelsen av begrepp och formulären kopplade till utvärderingen. Under 2023, återgick SCB till att bjuda in en bredare krets, dvs. alla intresserade på SAM som inte gått utbildningen under de senaste två åren. Det hölls också två utbildningstillfällen internt på SCB. Sammanlagt genomgick ca 60 deltagare denna utbildning varav hälften var från SCB och hälften från andra SAM.

I anslutning till den externa utbildningen anordnade SCB, tillsammans med Jordbruksverket och Folkhälsomyndigheten, ett seminarium avseende kvalitetsstudier. Målgruppen för seminariet var de SAM som vill öka sin kunskap om att genomföra kvalitetsstudier med syfte att studera vilken kvalitet statistiken har och hur den är anpassad till statistikens ändamål. Upplägget för seminariet var en kort teoretisk genomgång med exempel på kvalitetsstudier som gjorts av SAM och gruppdiskussioner om vilka möjligheter och utmaningar som finns att göra kvalitetsstudier. Seminariet var uppskattat av de ca 50 deltagarna. SCB lyfte att det finns ett behov av att öka antal genomförda kvalitetsstudier inom SOS-systemet. Kvalitetsstudier genomförs som ett led i ett cykliskt arbetssätt, i syfte att validera och eventuellt ompröva gjorda ställningstaganden avseende såväl statistikens ändamål som hur den avsedda kvaliteten ska uppnås.

SCB gjorde också en ny version av utvärderingshandboken vilken inkluderade ett stort antal exempel på formuleringar av kvalitetskrav per kvalitetskomponent. Syftet var att med praktiska exempel stimulera SAM med sin formulering av kvalitetskrav.

Under hösten 2023 besökte SCB sju SAM (inklusive några sektioner på SCB) och genomförde ett riktat stöd i form av workshops om formulering av kvalitetskrav. Det kan konstateras att det finns ett stort behov av att kontinuerligt diskutera och förstå hur kvalitetskrav kan formuleras för den officiella statistiken. Det gäller särskilt i samband med arbetet att fastställa undersökningars design i relation till statistikens ändamål. Det gäller också utvärderingen av kvaliteten i statistikens utfall i förhållande till den förväntade kvaliteten enligt designen. I båda faserna, såväl med kvalitetskraven som formuleras på förhand som den senare utvärderingen av kvaliteten i statistikens utfall, finns det behov av att öka det metodstatistiska inslaget.

En ökad operativ förståelse för kvalitetsbegreppet, i termer av de fem huvudkomponenterna, behövs för att säkerställa att de inte bara förblir teoretiska koncept utan blir praktiskt tillämpbara. En ökad förståelse skulle också

förstärka en mer homogen implementering av kvalitetskraven enligt SCB:s rekommendationer i Utvärderingshandboken.

Ytterligare en aspekt var att det fanns otydligheter och ibland missförstånd av innebörden av ett statistikansvar enligt 2 § i statistikförordningen³⁶. Specifikt med avseende på att varje SAM beslutar om statistikens innehåll och omfattning inom sitt statistikområde. Motivet till beslutet om statistikens innehåll och omfattning ska tydligt framgå under rubriken *statistikens ändamål* i kvalitetsdeklarationen.³⁷ Det finns en koppling mellan det ansvar SAM tar enligt *statistikens ändamål* och fråga B1 i utvärderingsformuläret om rutiner för att fastställa statistikens ändamål.

2.3.2 SCB:s observationer och slutsatser

Utvecklingen av kvaliteten i den officiella statistiken

Sammanfattningsvis bedömer SCB att den redovisade kvaliteten i den officiella statistiken på en övergripande nivå är oförändrad 2023 jämfört med 2022. Den svagare förbättring som redovisades under 2022 i jämförelse med 2021 fortsätter inte.

När kvalitetsförändringar redovisas uppdelat efter kvalitetsbegreppets huvudkomponenter ges en mer nyanserad bild. Det gäller även om huvudkomponenterna kan vara olika viktiga för olika statistik användare avseende olika statistikprodukter. Varje SAM ansvarar för avvägning och beslut om prioriteringar mellan kvalitetskomponenter inom ramen för sitt statistikansvar. Hur avvägningarna och prioriteringar görs går inte att utläsa av utvärderingen.

Huvudkomponenten *Relevans*, genom underkomponenten *Statistikens innehåll*, visar något svagare utveckling än föregående år. Det är en ungefär lika stor andel produkter som har förbättrats som försämrats. Relevansen bedöms ändå vara på en hög nivå för merparten av statistikprodukterna även om det finns tecken på en viss avtagande utveckling avseende 2023 jämfört med 2022.

Den hemställan som SCB skickade till regeringen i oktober 2021, och som nämndes i årsrapporterna för 2021 och 2022, är fortfarande aktuell och inte beslutad. Förslagen i hemställan syftar till att ge förutsättningar för förbättringar av den officiella statistiken med avseende på kvalitetskomponenten *Relevans*.³⁸ Översynen gjordes utifrån brister som påtalats av många SAM vid tidigare utvärderingar som en del av arbetet kopplat till Målbilden för den officiella statistiken.³⁹ Många av nuvarande benämningar och indelningar i

---

³⁶ [Förordning \(2001:100\) om den officiella statistiken | Sveriges riksdag \(riksdagen.se\)](#)

³⁷ [Statistiska centralbyråns föreskrifter och allmänna råd \(SCB-FS2023:06\) om offentliggörande m.m. av officiell statistik; \(scb.se\)](#), delvis ändrade i [SCB-FS 2023:06](#)

³⁸ [Hemställan om ändring i förordningen \(2001:100\) om den officiella statistiken \(bilagan\).](#)

³⁹ [Målbild \(scb.se\)](#)

statistikområden är föråldrade och inte ändamålsenliga. De utgör även ett hinder att uppfylla det första kvalitetskriteriet, *Relevans*, enligt 3 a § statistiklagen.

I hemställan föreslås bland annat sex nya statistikområden och utvidgningar av tio statistikområden. Det görs dels för att möjliggöra ny officiell statistik, dels för att kunna vidareutveckla och möjliggöra ett utökat innehåll inom ramen för befintlig statistik. Flera SAM anser att det är viktigt att förslagen genomförs snarast. Två SAM nämner explicit att viss annan statlig statistik som de publicerar inte kan integreras i befintliga statistikområden och därmed inte kan ses som officiell statistik förrän det blir beslut om nya statistikområden enligt hemställans förslag.

Huvudkomponenten *Tillförlitlighet* visar i stort sett en oförändrad utveckling jämfört med utvärderingen 2022. *Mätning* är den osäkerhetskälla som påverkar mest huvudkomponenten.

Huvudkomponenten *Aktualitet och punktlighet* visar i stort sett en oförändrad utveckling jämfört med utvärderingen 2022.

Huvudkomponenten *Tillgänglighet och tydlighet* visar en något försämrad bild jämfört med föregående utvärdering. Trots vissa förbättringar har det skett en minskning av statistikens kvalitet jämfört med föregående utvärdering, med kommentarer som pekar på nedlagda publiceringar och försämrad tillgänglighet till den officiella statistiken.

Huvudkomponenten *Jämförbarhet och sammanvändbarhet* visar en fortsatt, om än svag, positiv utveckling jämfört med föregående utvärdering. Definitioner fortsätter att vara den faktor som har störst betydelse för *Jämförbarhet och sammanvändbarhet* medan metoder och omvärldsförändringar också är av betydelse enligt utvärderingen.

Kvalitetsstudier som ett led i det cykliska arbetssättet

En positiv utveckling av den officiella statistikens kvalitet förutsätter att kvalitetsstudier görs regelbundet i syfte att identifiera möjligheter för att uppnå en ändamålsenlig balans mellan de olika kvalitetskomponenterna. Resultaten utgör oftast ett bra förbättringsunderlag avseende kvalitet som är mer anpassad till statistikens ändamål eller större effektivitet.

Majoriteten av de genomförda kvalitetsstudierna har bland annat utforskat möjligheter att använda nya datakällor och ersätta direktinsamlade data med registeruppgifter. Under 2023 har det även färdigställts enstaka kvalitetsstudier för att utvärdera huvudkomponenterna *Tillförlitlighet*.

Enligt årets utvärdering genomförde 6 SAM totalt 11 kvalitetsstudier inom 9 statistikområden.⁴⁰ Detta kan jämföras med år 2022 då 9 SAM genomförde 22 kvalitetsstudier inom 15 statistikområden.⁴¹ Dessutom är det endast 5 av potentiellt 29 SAM som rapporterar om färdigställda kvalitetsstudier för samtliga av de tre senaste åren. Dessa är: Brottsförebyggande rådet, Skogsstyrelsen, Energimyndigheten, Statens jordbruksverk och SCB. Redan under utvärderingen 2022 uttryckte SCB en oro över en betydande minskning jämfört med tidigare år av antalet kvalitetsstudier som hade genomförts, antalet statistikområden som var berörda av dessa och antalet SAM som hade genomfört sådana. Tyvärr fortsätter denna negativa trend 2023.

Slutsatser

SCB bedömer att förståelsen för vikten att formulera kvalitetskrav, deras innebörd och dess betydelse har ökat. Kunskaperna och förståelsen hos SAM kan ha påverkats i positiv riktning dels till följd av den utbildning som SCB genomförde hösten 2023, dels till följd av de riktade åtgärder som gjordes genom workshops för sju SAM. SCB bedömer att den här utvecklingen ger bra förutsättningar för förbättringar i den officiella statistikens kvalitet.

Utifrån resultatet ser SCB behov av att SAM, inklusive SCB, inom sin självutvärdering, framöver, ser mer till helheten inom sina respektive statistikområden. Detta kan innebära att lägga större fokus på att utvärdera statistikens kvalitet samlat för flera statistikprodukter inom ett statistikområde SCB anser att SAM i högre grad behöver genomföra kvalitetsstudier dels för att öka sin kunskap om statistikens kvalitet (något som behöver förmedlas till statistik användarna), dels att få fram ett underlag till förbättringsarbetet. Detta gäller inte minst SCB mot bakgrund av myndighetens ansvar för totalt 45 statistikområden och att endast tre studier rapporterades som färdigställda under 2023 inom tre statistikområden.

Ett flertal SAM har uttryckt önskemål om att genomföra sin självutvärdering direkt efter publiceringen av den officiella statistiken som en avslutande delprocess i sin statistikproduktion avseende en viss statistikprodukt. Detta skulle kunna stärka relevansen och aktualiteten för varje SAM:s utvärdering. SCB åtar sig att undersöka möjligheter att tillhandahålla en mer flexibel teknisk lösning för detta. Dock finns alltid möjligheter för SAM att genomföra sin självutvärdering utifrån formulären i SCB:s föreskrifter och därmed i Utvärderingshandboken. Självutvärderingen kan ske i självvalt format och vid lämpligt tillfälle. Formulären behöver dock besvaras via SCB:s verktyg senast innan sista svarsdatumet 15 januari, året efter utvärderingsåret.

---

⁴⁰ Siffrorna har modifierats jämfört med [tabell A6](#) i Tabellbilaga 2. Detta då, av kommentarerna att döma, har det funnits en oklarhet i uppfattningen om vad en kvalitetsstudie är och ska omfatta.

⁴¹ På samma sätt som för 2023, har siffrorna för 2022 modifierats för att rensa för förekommande otydlighet om kvalitetsstudier.

Sammanfattningsvis observerar SCB att den övergripande kvaliteten i den officiella statistiken förblir på en stabil och hög nivå i jämförelse med 2022. För att behålla denna kvalitetsnivå behöver samtliga SAM fortsätta att genomföra olika kvalitetsfrämjande aktiviteter. Risken är annars att kvaliteten kan urholkas över tid utan aktiva prioriteringar. Det är också SCB:s bedömning att det finns utrymme för förbättringar och förstärkningar på en mer detaljerad nivå för att säkerställa att den officiella statistiken fortsätter att bidra till samhällsnyttan och samhällsekonomiska effektivitet. Det är genom detta gemensamma arbete som SAM kan säkerställa förtroendet för den officiella statistiken.

2.3.3 SCB:s förslag till förbättringsåtgärder

Trenden med allt färre kvalitetsstudier är oroande. En viss underrapportering av kvalitetsstudier har konstaterats genom åren till följd av att vissa utvärderingar/förbättringsprojekt som SAM gör inte ses som kvalitetsstudier. Trots detta behövs åtgärder för att öka antalet genomförda kvalitetsstudier inom Systemet för den officiella statistiken. SCB föreslår att utbildningsinsatser och även riktade insatser genomförs under 2024 i samma omfattning som under 2023.

SCB rekommenderar att SAM genomför fler kvalitetsstudier. SCB kan bidra i denna process genom mentorskap eller en twinning studie.⁴² Samtidigt uppmanar SCB fler SAM att aktivt söka samarbete med andra SAM vid eventuellt liknande frågeställningar.

Utbildning i kvalitet

SCB avser att genomföra en kvalitetsutbildning 2024 med samma upplägg som 2023. Detta för att öka förmågan att formulera kvalitetskrav i förhållande till statistikens ändamål. Inom ramen för dessa aktiviteter kommer SCB att söka och lyfta fram goda exempel hos SAM. I utbildningen kommer även kopplingar till samarbetet inom det Europeiska Statistiksystemet (ESS) och Riktlinjer för europeisk statistik (European Statistics Code of Practice) att inkluderas.⁴³

Riktade insatser

Det finns ett behov av mer riktade stöd om formulering av kvalitetskrav hos SAM inklusive några av SCB:s statistikprodukter. SCB kan, i begränsad omfattning, ge ett riktat stöd för att stärka möjligheten att tillämpa det förespråkade cykliska arbetssättet. I det arbetet kan de redovisade exemplen i

---

⁴² Med en twinning studie menar SCB att en myndighet delar med sig av kunskap och erfarenhet i en specifik fråga till en annan myndighet i syfte att stödja den andra myndigheten i arbetet med den specifika frågan.

⁴³ Insatsen sammanfaller med ett par rekommendationer som SCB fick i samband med den externa granskningen av hur väl Sverige uppfyller Riktlinjer för europeisk statistik (European Statistics Code of Practice), som gjordes inom ramen för det europeiska statistiksystemet (ESS) hösten 2021. Den externa granskningen pekade bland annat på behovet av en stärkt samordningsfunktion på SCB, med ett mer utvecklat stöd kopplat till den självutvärdering som SAM gör, särskilt med avseende på formulering och efterlevnad av kvalitetskraven.

Utvärderingshandboken⁴⁴ vara ett stöd. Denna åtgärd kommer att göras via uppföljningsmöten under 2024. Flera andra SAM har dessutom framfört till SCB att det finns behov att få stöd för att genomlysna de redan befintliga kvalitetskraven så att de fortfarande är relevanta och aktuella i förhållande till statistikens ändamål. SCB ser dock att behoven kan vara större än vad SCB, under 2024, kan bemöta. Aktiva och tydliga prioriteringar inom varje SAM är exempel på förutsättningar som måste uppfyllas för att förslagen på förbättringsåtgärder ska kunna genomföras. Det är också en förutsättning för att förslagen ska medföra en positiv utveckling av kvaliteten i den officiella statistiken. Alla 29 SAM behöver bidra till och skapa möjligheter att göra detta för att en positiv utveckling av kvaliteten av den officiella statistiken ska vara möjlig.

---

⁴⁴ [Utvärdering av den officiella statistikens kvalitet – en handbok, version 3.2 \(scb.se\)](#)

Referenser

- Eurostat och europeiska statistiksystemet (2017). [Riktlinjer för europeisk statistik](#).
- Regeringen (2001). [Förordning \(2001:100\) om den officiella statistiken](#).
- Regeringen (2016). [Förordning \(2016:822\) med instruktion för Statistiska centralbyrån](#).
- Regeringen (2016). [Regeringens proposition 2016/17:1](#).
- Regeringen (2021). [Regeringens proposition 2021/22:1](#).
- SCB (2016). [Statistiska centralbyråns föreskrifter \(SCB-FS 2016:17\) om kvaliteten för den officiella statistiken](#).
- SCB (2018). [Riktlinjer för vad som är officiell statistik](#).
- SCB (2019). [Målbild Sveriges officiella statistik](#).
- SCB (2020). [Kvalitet för den officiella statistiken – en handbok, version 2:2](#).
- SCB (2021). Hemställan om ändring i förordningen (2001:100) om den officiella statistiken ([bilagan](#)).
- SCB (2021). [Statistiska centralbyråns föreskrifter och allmänna råd \(SCB-FS 2021:26\) om utvärdering av den officiella statistikens kvalitet](#).
- SCB (2023). Utvärdering av den officiella statistikens kvalitet – handbok, version 3.2
- SCB (2022). Föreskrifter (SCB-FS 2022:23) om ändring i Statistiska centralbyråns föreskrifter och allmänna råd (SCB-FS 2021:26) om utvärdering av den officiella statistikens kvalitet. [Föreskrifter om ändring i Statistiska centralbyråns föreskrifter och allmänna råd \(SCB-FS 2021:26\) om utvärdering av den officiella statistikens kvalitet](#)
- Sveriges riksdag (2001). [Lag \(2001:99\) om den officiella statistiken](#).

Tabellbilaga 1

Statistikområde

Tabell 0a. Antal statistikområden i målpopulationen 2023 jämfört med 2022, per ämnesområde

Ämnesområde	Antal statistikområden 2022	Antal statistikområden 2023
Arbetsmarknad	8	8
Befolkning	4	4
Boende, byggande och bebyggelse	7	6
Demokrati	2	2
Energi	3	3
Finansmarknad	4	4
Folkhälsa	2	2
Handel med varor och tjänster	2	2
Hushållens ekonomi	2	2
Hälso- och sjukvård	3	3
Jord- och skogsbruk, fiske	12	12
Kultur och fritid	6	6
Levnadsförhållanden	2	2
Miljö	9	9
Nationalräkenskaper	1	1
Näringsverksamhet	9	9
Offentlig ekonomi	4	3
Priser och konsumtion	5	5
Rättsväsende	5	5
Socialförsäkring m.m.	3	3
Socialtjänst	5	5
Transporter och kommunikationer	8	8
Utbildning och forskning	7	7
Totalt	113	111

Målpopulationen är de statistikområden som det ska göras en självutvärdering för och som SCB uttalar sig om i rapporten. Den avgränsades utifrån de 115 statistikområden som fanns i statistikförordningens bilaga i oktober 2023. Fyra av dessa statistikområden inkluderades inte i årets målpopulation pga. att de är vilande⁴⁵:

- *Miljöbalkens tillämpning* (Naturvårdsverket) inom ämnesområdet *Miljö*

⁴⁵ Ett vilande statistikområde innebär att ingen officiell statistik offentliggjordes under referensåret eller ingen statistikprodukt är kopplad till statistikområdet.

- *Bygglövsstatistik för bostäder och lokaler* (SCB) inom ämnesområdet *Boende, byggande och bebyggelse*
- *Industrins lager* (SCB) inom ämnesområdet *Näringsverksamhet*
- *Beskattnings* (SCB) inom ämnesområdet *Offentlig ekonomi*.

Totalt ingick 111 statistikområden i 2023-års målpopulation jämfört med 113 statistikområden 2022.

Läsanvisningar till tabellerna om statistikområden

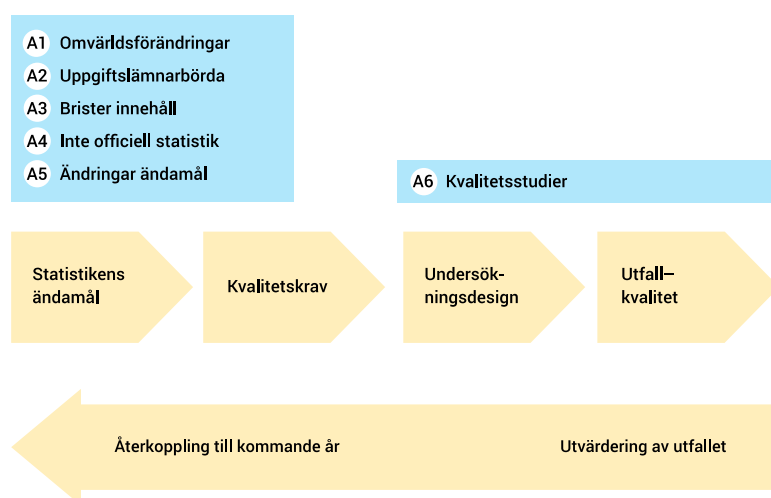
Om jämförbarheten mellan åren

Jämförbarheten av svaren med föregående år för statistikområden är god eftersom inga ändringar har gjorts i självutvärderingsformuläret för statistikområde.

Trots vissa begränsningar i jämförbarheten med åren före 2021 presenterar SCB, där det är möjligt, svaren till de flesta av frågorna med en tidserie på fem år dvs. 2019–2023 för att spegla eventuella förändringar över en längre tidsperiod.

Det cykliska arbetssättet på statistikområdesnivå

Statistikens ändamål, kvalitetskrav, undersökningsdesign och utfallet av statistikframställningen kan ses som fyra länkar i en kedja. Ändamålet ger, i princip, upphov till krav på kvalitetskomponenterna. Undersökningens design ska, i stort sett, vara sådan att kvalitetskraven tillgodoses. Utfallet – den kvalitet som statistiken har – ska huvudsakligen följa designen, men det kan avvika något. Huvuddragen för formulär A avseende statistikområde visas i Figur 2 nedan med formulärens frågenummer inlagda tillsammans med ett eller ett par nyckelord. Olika delar av figuren visas igen i vänsterspalten i anslutning till respektive tabell för att lättare koppla frågan till det cykliska arbetssättet.

Figur 2. Cykliskt arbetssätt med hänvisningar till formulär A statistikområde

Källa: Utvärdering av den officiella statistikens kvalitet – en handbok, version 3.2

Tabellerna

Tabell A1. Omvärldsförändringar inom statistikområdet, 2019–2023, andel i procent av totalt 111 svar för 2023

- A1 Omvärldsförändringar
- A2 Uppgiftslämnarbörda
- A3 Brister innehåll
- A4 Inte officiell statistik
- A5 Ändringar ändamål

Om omvärldsförändringar sedan föregående utvärdering påverkat viktiga informationsbehov hos användarna.	2019	2020	2021	2022	2023
Ja	14	36	45	25	24
Nej	86	64	52	73	74
Statistikområdet är nytt eller har ändrats så mycket att en jämförelse är svår att göra (nytt svarsalternativ 2021)			3	2	2
Totalt	100	100	100	100	100

Skäl angivna i kommentarer och i tidigare rapporter: Ukrainakriget samt geopolitiska händelser till följd av kriget, inflation och ekonomiska förändringar, pandemins påverkan, energi- och klimatförändringar samt digitalisering. Kommentarer har lämnats till ja-svaren (27 svar).

- A1 Omvärldsförändringar
- A2 Uppgiftslämnarbörda
- A3 Brister innehåll
- A4 Inte officiell statistik
- A5 Ändringar ändamål

Tabell A2. Hänsyn till uppgiftslämnarbörda, 2019–2023, andel i procent av totalt 111 svar för 2023

Om hänsyn till uppgiftslämnarbördan medförde att viktiga informationsbehov inte tillgodosetts under utvärderingsåret.	2019	2020	2021	2022	2023
Ja	9	7	8	8	5
Nej	91	93	92	92	95
Totalt	100	100	100	100	100

Kommentarer har lämnats från Energimyndigheten, Jordbruksverket, Trafikanalys och SCB till ja-svaren (6 svar).

- A1 Omvärldsförändringar
- A2 Uppgiftslämnarbörda
- A3 Brister innehåll
- A4 Inte officiell statistik
- A5 Ändringar ändamål

Tabell A3. Brister i statistikens innehåll, 2019–2023, andel i procent av totalt 111 svar för 2023

Om det fanns påtagliga brister i statistikens innehåll i förhållande till viktiga informationsbehov under utvärderingsåret.	2019	2020	2021	2022	2023
Ja	32	36	25	20	26
Nej	68	64	75	80	74
Totalt	100	100	100	100	100

Kommentarer har lämnats till ja-svaren (29 svar) om anledningar till bristerna. Det vanligaste skälet uppges vara att användarna efterfrågar mer detaljer och större nedbrytningar av statistiken, till exempel på geografiska

områden eller redovisningsgrupper för att kunna belysa nedgången i konjunkturen.

- A1 Omvärldsförändringar
- A2 Uppgiftslämnarböroda
- A3 Brister innehåll
- A4 **Inte officiell statistik**
- A5 Ändringar ändamål

Tabell A4. Statistik som inte är officiell, 2019–2023, andel i procent av totalt 111 svar för 2023

Om det framställdes statistik inom statistikområdet som inte är officiell som tillgodosåg viktiga informationsbehov under utvärderingsåret.	2019	2020	2021	2022	2023
Ja	39	38	43	42	40
Nej	61	62	57	58	60
Totalt	100	100	100	100	100

Kommentarer har lämnats till ja-svaren (44 svar). Här ges flera skäl, exempelvis, att statistik är under uppbyggnad eller genomgår större förändringar, att det förekommer kvalitetsbrister, att den avser temporär eller experimentell statistik eller att den görs på uppdrag. Ett exempel på statistik som blev officiell under september 2023 är SCB:s nya registerbaserad statistik, Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS), under statistikområdet *Sysselsättning, förvärvsarbete och arbetstider*.

- A1 Omvärldsförändringar
- A2 Uppgiftslämnarböroda
- A3 Brister innehåll
- A4 **Inte officiell statistik**
- A5 **Ändringar ändamål**

Tabell A5. Ändringar av statistikens ändamål, 2019–2023, andel i procent av totalt 111 svar för 2023

Om ändringar skett sedan föregående utvärdering av statistikens ändamål.	2019	2020	2021	2022	2023
Ja	4	5	5	6	7
Nej	96	95	93	92	92
Statistikområdet är nytt eller har ändrats så mycket att en jämförelse är svår att göra.	-	-	2	3	2
Totalt	100	100	100	100	100

Not: Avrundningar kan medföra att summeringar i tabellen inte summerar exakt till 100 procent

Möjligen märks en svag trend att flera ändringar har skett avseende statistikens ändamål de senaste åren avseende ett mindre antal statistikområden. Kommentarer som lämnats till ja-svaren (5 svar) indikerar att ändringar kan handla om utökningar av statistiken, exempelvis att energianvändning belyses inom statistikområdet, *Jordbrukets struktur*, men även neddragningar inom exempelvis statistikområdet, *Markanvändning*, där rapporten har minskats i omfattning pga. resursbrist för utvecklingsarbete.

A6 Kvalitetsstudier

Undersök-
ningsdesign

Utfall-
kvalitet

Tabell A6. Kvalitetsstudier, 2019–2023, antal statistikområden

Om någon kvalitetsstudie färdigställts inom statistikområdet sedan föregående utvärderingen	2019	2020	2021	2022	2023
Ja	15	15	19	20	13
Nej	97	96	92	93	102
Totalt	112	111	111	113	111

För 13 statistikområden har det avseende år 2023 angetts att 15 kvalitetsstudier färdigställts sedan den föregående utvärderingen. Vilket kan jämföras med 21 kvalitetsstudier 2022 och 30 kvalitetsstudier 2021. Möjlighet gavs, i anslutning till frågan, att beskriva upp till tre studier. En SAM beskrev 3 studier som hade gjorts inom ett statistikområde. Resterande SAM beskriver endast en studie per statistikområde. Antalet studier har minskat under 2023 jämfört med tidigare år.

Tabellbilaga 2

Statistikprodukt

Tabell 0b. Antal statistikprodukter i målpopulationen 2023 jämfört med 2022, per ämnesområde

Ämnesområde	Totalt 2022	Offentliggjort statistik 2022	Totalt 2023	Offentliggjort statistik 2023
Arbetsmarknad	23	20	23	17
Befolkning	3	2	3	2
Boende, byggande och bebyggelse	10	9	8	7
Demokrati	9	3	9	3
Energi	26	21	26	18
Finansmarknad	8	8	8	8
Folkhälsa	1	1	2	1
Handel med varor och tjänster	5	5	4	4
Hushållens ekonomi	6	6	6	4
Hälso- och sjukvård	13	13	13	13
Jord- och skogsbruk, fiske	57	49	57	49
Kultur och fritid	5	4	5	4
Levnadsförhållanden	6	5	6	5
Miljö	37	30	35	26
Nationalräkenskaper	6	6	6	6
Näringsverksamhet	19	16	19	19
Offentlig ekonomi	11	10	9	8
Priser och konsumtion	6	6	6	6
Rättsväsende	14	13	14	13
Socialförsäkring m.m.	19	19	20	20
Socialtjänst	8	7	7	7
Transporter och kommunikationer	18	18	18	17
Utbildning och forskning	52	47	53	50
Totalt	362	318	357	307

Målpopulationen är de statistikprodukter för vilka det ska göras en självutvärdering för och som SCB uttalar sig om i rapporten. Den avgränsas i ett första steg till de produkter i SCB:s produktdataas som under utvärderingsåret var aktiva, utgör officiell statistik, tillhör ett statistikområde som finns i statistikförordningens bilaga och publiceras. Populationen avgränsas vidare i

ett andra steg i själva utvärderingsformuläret till de produkter för vilka det faktiskt har offentliggjorts statistik under utvärderingsåret. Målpopulationen för vilken SCB uttalar sig om i denna rapport avser 307 produkter 2023 jämfört med 318 produkter, 2022.

Läsanvisningar till tabellerna om statistikprodukt

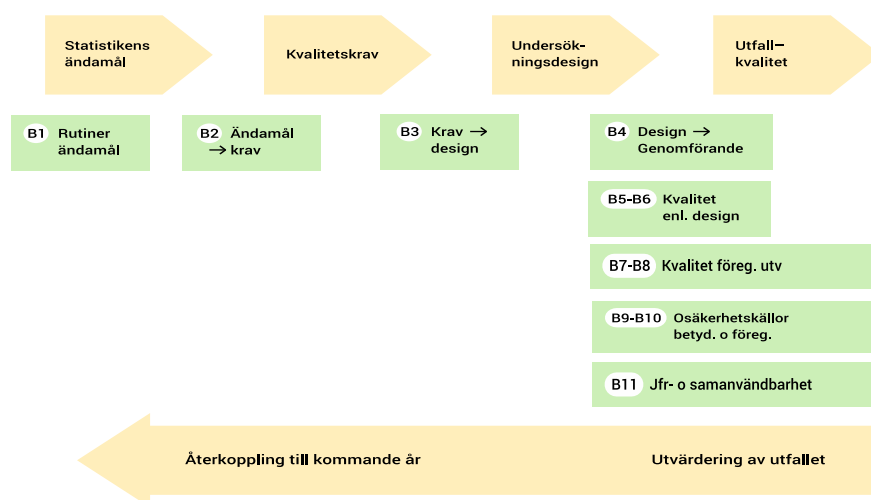
Om jämförbarheten mellan åren

Jämförbarheten av svaren med föregående år för statistikprodukt är god då inga ändringar har gjorts i självutvärderingsformuläret för statistikprodukt. SCB presenterar, där det är möjligt, svaren till de flesta av frågorna med en tidserie på fem år dvs. 2019–2023 för att spegla eventuella förändringar över en längre tidsperiod.

I målpopulationen för utvärderingen ingår statistikprodukter som offentliggör statistik med längre intervall än ett år emellan. Statistikprodukter ingår i utvärderingen endast det år som den officiella statistiken offentliggörs. För de frågor där det görs en jämförelse mot föregående utvärdering (B7, B8, B10) görs för dessa produkter jämförelsen med föregående offentliggörande vilket kan i förekommande fall ligga längre tillbaka än ett år.

Det cykliska arbetssättet på produktnivå

Statistikens ändamål, kvalitetskrav, undersökningsdesign och utfallet av statistikframställningen kan ses som fyra länkar i en kedja. Ändamålet ger, i princip, upphov till krav på kvalitetskomponenterna. Undersökningens design ska, i stort sett, vara sådan att kvalitetskraven tillgodoses. Utfallet – den kvalitet som statistiken har – ska huvudsakligen vara enligt designen, men det kan bli något annorlunda. Huvuddragen för formulär B avseende statistikprodukt visas i Figur 3 nedan med formulärens frågenummer inlagda tillsammans med ett eller ett par nyckelord. Olika delar av figuren visas igen i vänsterspalten i anslutning till respektive tabell för att lättare koppla frågan till det cykliska arbetssättet.

Figur 3. Cykliskt arbetssätt med hänvisningar till formulär B statistikprodukt

Källa: Utvärdering av den officiella statistikens kvalitet, version 3.2

Tabellerna

Tabell B1. Rutiner för att fastställa statistikens ändamål, 2023 (totalt 307)

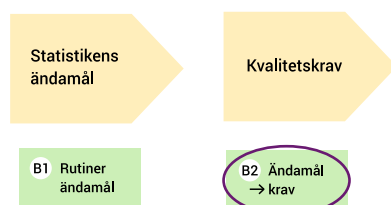
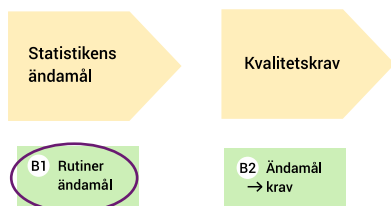
Finns det rutiner för att aktualisera och precisera statistikproduktens ändamål?	2021	2022	2023
Ja, fullständiga rutiner	61	57	57
Ja, vissa rutiner men inte fullständiga	31	37	40
Nej	8	6	3
Totalt	100	100	100

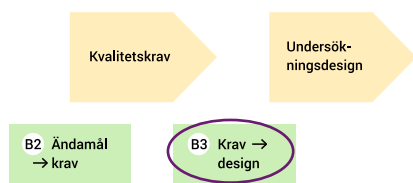
Svaren på den här frågan visar att det finns fullständiga eller åtminstone vissa rutiner för en hög andel av statistikprodukterna för att aktualisera och precisera statistikens ändamål. Endast 3 procent, eller 10 produkter, saknar rutiner vilket är lägre andel och antal än 2022.

Tabell B2. Statistikens ändamål och kvalitetskrav, 2019–2023. Andel ja-svar i procent av totalt antal svar (totalt 307 för 2022)

Fanns kvalitetskrav (dvs. miniminivåer för kvalitetskomponenterna) formulerade, explicit eller implicit, utifrån statistikproduktens ändamål – kvalitetskrav som gällde för produkten under utvärderingsåret? (med avseende på kvalitetskomponenterna, 2019–2020)	2019	2020	2021	2022	2023
Statistikens innehåll	89	91	-	-	-
Tillförlitlighet	82	84	-	-	-
Aktualitet och punktlighet	92	92	-	-	-
Tillgänglighet och tydlighet	88	90	-	-	-
Jämförbarhet och sammanvändbarhet	84	87	-	-	-
Medelvärde för 2019–2020, allmänt för 2021–2023	87	89	84	95	95

Frågeställningen ändrades under 2021 jämfört med tidigare år. År 2019–2020 ställdes frågan om kvalitetskrav för var och en av kvalitetskomponenterna. 2021 ställdes en allmän fråga om kvalitetskrav var formulerade. 2022 förtydligades frågan igen och ytterligare svarsalternativ, ”Vet inte”, lades till. Ett medelvärde har beräknats för 2019–2020 på nedersta raden i tabellen för att kunna jämföra med svaren för 2021 och framåt. Resultaten för 2023-års utvärdering visar en oförändrad andel produkter som har svarat ja, att kvalitetskrav fanns formulerade utifrån statistikproduktens ändamål, jämfört med 2022.

Tabell B3a Kvalitetskrav och undersökningsdesign per kvalitetskomponent, 2023. Andel svar i procent av ja-svaren i fråga B2 (totalt 293)

Tillgodosåg undersökningsdesignen de ställda kvalitetskraven under utvärderingsåret när det gäller kvalitetskomponenterna, andel i procent	Ja, helt	Ja delvis	Nej	Vet inte	Totalt
Statistikens innehåll	89	11	0	0	100
Tillförlitlighet	79	18	1	1	100
Aktualitet och punktlighet	91	8	1	0	100
Tillgänglighet och tydlighet	88	12	0	0	100
Jämförbarhet och sam användbarhet	78	21	0	0	100

Not: Avrundningar kan medföra att summeringar i tabellen inte summerar exakt till 100 procent.

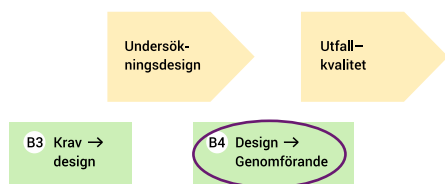
Tabell B3b. Kvalitetskrav och undersökningsdesign per kvalitetskomponent, 2019–2023, andel ja-svar i procent av totalt antal svar (totalt 293 för 2023)

Undersökningsdesignen tillgodosåg de ställda kvalitetskraven under utvärderingsåret avseende:	2019	2020	2021 Ja (helt + delvis)	2022 Ja (helt + delvis)	2023 Ja (helt + delvis)
Statistikens innehåll	94	94	97	99	100
Tillförlitlighet	98	98	95	97	97
Aktualitet och punktlighet	98	98	97	100	99
Tillgänglighet och tydlighet	98	98	97	99	100
Jämförbarhet och sam användbarhet	97	96	97	98	99

Resultaten för 2023-års utvärdering följer 2022 års trend och visar likt tidigare, att en övervägande majoritet av produkternas undersökningsdesign tillgodosåg de ställda kvalitetskraven under utvärderingsåret, helt eller delvis. För den här frågan har det skett förändringar under åren 2019–2022 vilket påverkar jämförbarheten.⁴⁶

⁴⁶ Observera att resultaten för 2021–2023 inte är helt jämförbara med 2019–2020 och inte heller mellan 2021 och 2022. Åren 2019–2020 ställdes frågan till endast de produkter som angav ja-svar till frågan i tabell B2 att kvalitetskrav var formulerade utifrån statistikens ändamål för respektive kvalitetskomponent. Svartalternativen för fråga B3 var ja eller nej. År 2021 ställdes däremot frågan till samtliga produkter med flera svartalternativ (Ja helt, Ja delvis, Nej, Vet inte). I anslutning till frågan gavs möjlighet att lämna en frivillig kommentar. År 2022 riktades frågan återigen till endast de produkter som angav ja-svar till frågan i tabell B2 att kvalitetskrav var formulerade utifrån statistikens ändamål. Samma svartalternativ fanns som för 2021 och möjlighet gavs att lämna en frivillig kommentar.

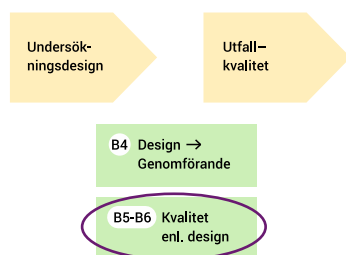
Tabell B4. Undersökningens design och genomförande, 2019–2023, andel ja-svar i procent av totalt antal svar (totalt 307 för 2023)

Följdes undersökningens design vid statistikframställningen under utvärderingsåret, andel i procent	2019	2020	2021	2022	2023
Ja	97	99			
Ja, helt			94	89	92
Ja, delvis			5	10	8
Nej	3	1	1	1	0
Totalt	100	100	100	100	100

Andelen produkter där undersökningens design följdes helt under utvärderingsåret 2023 har ökat med tre procentenheter jämfört med 2022 och andelen produkter där undersökningens design följdes delvis har minskat med två procentenheter. Eftersom det inte fanns möjlighet att lämna en kommentar är det oklart varför.

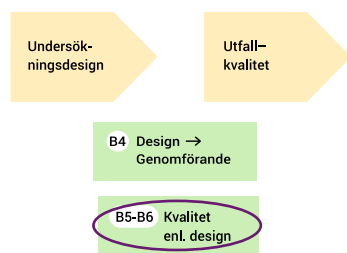
Tabell B5. Statistikens kvalitet, 2023, andel i procent av totalt 307 svar; 2022 års svar visas inom parentes

Avvek statistikens kvalitet påtagligt från målsättningen i undersökningens design under utvärderingsåret när det gäller:	Ja, till det bättre	Ja, till det sämre	Nej	Vet inte	Totalt
Statistikens innehåll	2 (5)	2 (3)	95 (91)	0 (1)	100
Tillförlitlighet	3 (3)	3 (6)	92 (88)	2 (3)	100
Aktualitet och punktlighet	2 (3)	4 (5)	94 (91)	0 (2)	100
Tillgänglighet och tydlighet	4 (6)	2 (2)	94 (91)	0 (1)	100
Jämförbarhet och sammanvändbarhet	2 (2)	1 (2)	96 (95)	0 (1)	100

Not: Avrundningar kan medföra att summeringar i tabellen inte summerar exakt till 100 procent.

Det kan noteras att det för 1–4 procent av statistikprodukterna förekommer påtagliga avvikelser av statistikens kvalitet från målsättningen i undersökningens design – antingen till det bättre eller till det sämre. För kvalitetskomponenterna, *Tillgängligheten och tydlighet* och *Jämförbarhet och sammanvändbarhet*, rapporterade en större andel av produkterna förbättringar än försämringar medan för *Aktualitet och punktlighet* handlar det om en större andel försämringar.

Tabell B6. Sammanfattande bedömning om statistikens kvalitet, 2019–2023. Andel i procent

Sammantaget, avvek statistikens kvalitet påtagligt från målsättningen i undersökningens design under utvärderingsåret?	2019	2020	2021	2022	2023
Ja	7	5	-	-	-
Ja, till det bättre	-	-	2	2	3
Ja, till det sämre	-	-	2	4	2
Nej	93	95	96	94	95
Totalt	100	100	100	100	100

I 2023-års utvärdering är det 95 procent som anger att statistikens kvalitet sammantaget inte avviker påtagligt från målsättningen i undersökningens design. Motsvarande siffra för 2022 var 94 procent. Samtidigt är det en liten ökning med att det sammantaget avviker till det bättre och minskar med att det avviker till det sämre jämfört med 2022.

Tabell B7. Större skillnader för kvalitetskomponenterna, 2023, andel i procent av totalt 307 svar; 2022 visas inom parentes

Skiljer sig statistikens kvalitet från föregående utvärdering när det gäller kvalitetskomponenterna	Ja, till det bättre	Ja, till det sämre	Nej	Inte aktuellt, första utvärdering	Vet inte	Totalt
Statistikens innehåll	10 (12)	3 (3)	86 (81)	2 (3)	0 (1)	100
Tillförlitlighet	7 (8)	4 (4)	87 (82)	1 (3)	2 (3)	100
Aktualitet och punktlighet	4 (4)	5 (6)	89 (86)	1 (3)	0 (1)	100
Tillgänglighet och tydlighet	8 (12)	2 (1)	89 (83)	1 (3)	0(1)	100
Jämförbarhet och sammanvändbarhet	4 (3)	4 (3)	90 (89)	1 (3)	0 (1)	100

Not: Avrundningar kan medföra att summeringar i tabellen inte summerar exakt till 100 procent.

Resultatet för 2023-års utvärdering visar att statistikens kvalitet inte skiljer sig från föregående utvärdering för över 86–90 procent av produkterna, beroende på kvalitetskomponent. Detta är en något högre andel jämfört med 2022. Frågan ger även möjligheter för SAM att per kvalitetskomponent uppge om skillnaderna utgjorde förbättringar eller försämringar. Som tidigare år handlar den stora merparten om förbättringar snarare än försämringar. Detta gäller för *Statistikens innehåll*, *Tillförlitlighet* och *Tillgänglighet och tydlighet*.

Kommentarer om förbättringar avseende *Statistikens innehåll* talar om såväl helt ny statistik som nya tabeller medan kommentarer om försämringar inte ger någon entydig bild.

Tabell B8. Sammanfattande bedömning av jämförelsen, 2023. Andel i procent av totalt 307 svar för 2023 och 318 för 2022

	Andel 2022	Andel 2023
Sammantaget, skiljer sig statistikens kvalitet från föregående utvärdering?		
Ja, till det bättre	15	12
Ja, till det sämre	5	4
Nej	77	83
Inte aktuellt, detta är första utvärderingen för produkten	3	1
Totalt	100	100

I stort liknar resultatet för 2023-års utvärdering 2022 års resultat. Det är en något högre andel produkter som uppger att statistikens kvalitet inte avviker från föregående utvärdering. Om statistikens kvalitet skiljde sig från föregående utvärdering handlar det övervägande om förbättringar med 12 procent vilket är en mindre minskning jämfört med 2022.

Tabell B9. Osäkerhetskällors betydelse, 2019–2023, andel i procent av totalt 307 svar för 2023

Vilken osäkerhetskälla bedöms ha haft störst betydelse för statistikens osäkerhet under utvärderingsåret?	2019	2020	2021	2022	2023
Urval	7	6	9	7	7
Ramtäckning	11	12	13	12	11
Mätning	32	32	29	29	31
Bortfall	20	19	18	19	21
Bearbetning	9	12	17	19	16
Modellantaganden	9	12	13	14	14
Vet inte	11	7	-	-	-
Totalt	100	100	100	100	100

Not: Avrundningar kan medföra att summeringar i tabellen inte summerar exakt till 100 procent.

Liksom tidigare år uppges osäkerhetskällan *Mätning*, ha haft störst betydelse för statistikens osäkerhet under utvärderingsåret. Osäkerhetskällorna *Bortfall* och *Bearbetning* uppges av 21 procent respektive 16 procent av produkterna. De flesta osäkerhetskällorna har legat stabilt på sina nivåer sedan 2019. Svartalernativ ”*Vet inte*” togs bort under 2021.

Tabell B10. Jämförelse med föregående utvärdering, olika osäkerhetskällor, 2023, andel i procent av totalt 307 svar (178 avser urval).

Har inflytandet av följande osäkerhetskällor ändrats påtagligt från föregående utvärdering när det gäller	Ja, ändrats till det bättre	Ja ändrats till det sämre	Nej	Inte aktuellt, första utvärdering	Totalt
Urval	2 (4)	1 (1)	94 (88)	3 (7)	100
Ramtäckning	5 (1)	0 (1)	94 (95)	1 (3)	100
Mätning	6 (1)	1 (2)	92 (94)	1 (3)	100
Bortfall	4 (3)	4 (7)	91 (86)	1 (3)	100
Bearbetning	6 (6)	1 (4)	93 (87)	1 (3)	100
Modellantaganden	6 (2)	1 (1)	91 (93)	2 (3)	100

Not: Avrundningar kan medföra att summeringar i tabellen inte summerar exakt till 100 procent.

Notera att svaren till frågan avseende osäkerhetskällan, urval, redovisas för totalt 178 svar eftersom det angavs för 129 produkter i ett särskilt svarsalternativ att statistiken inte baserades på en urvalsundersökning.

Mellan 91–94 procent av produkterna uppger att inflytandet inte har ändrats påtagligt, vilket är en mindre spridning än resultaten för 2022. Där inflytandet för olika osäkerhetskällor har ändrats påtagligt från föregående utvärdering handlar det nästan enbart om förbättringar än om försämringar med undantag för bortfall där ingen förändring skett. Störst andel förbättringar hittas inom mätning, bearbetning och modellantaganden (vars andelar är alla sex procent).

Tabell B11. Jämförbarhet och sammanvändbarhet, 2023, andel i procent av totalt 307 svar för 2023

Vilken faktor bedöms ha haft störst betydelse för kvalitetskomponenten Jämförbarhet och sammanvändbarhet under utvärderingsåret?	2019	2020	2021	2022	2023
Definitioner	52	50	46	46	47
Metoder	25	24	21	25	27
Omvärldsförändringar	23	26	33	29	26
Totalt	100	100	100	100	100

Not: Avrundningar kan medföra att summeringar i tabellen inte summerar exakt till 100 procent.

Tidsserien visar att *definitioner* är fortsatt den faktor som har störst betydelse i statistiken för *Jämförbarhet och sammanvändbart*, om än en något högre andel, 47 procent, avseende 2023. Av de frivilliga kommentarerna anges problem med definitioner, klassificeringar, redovisningsgrupper och populationer som ändras över tid.

B9-B10 Osäkerhetskällor
betyd. o föreg.

B11 Jfr o sammanvändbarhet

Återkoppling till kommande år

Utvärdering av utfallet

Official Statistics 2023, Part 2. Evaluation of the Quality of Official Statistics

English summary

According to Section 13a of the Regulation (2001:100) on official statistics, the statistical agencies (SAM) must evaluate the quality of official statistics, each within their statistical area. The evaluations for 2023 were done in accordance with Statistics Sweden's regulations and general advice (SCB-FS 2021:26) on the evaluation of the quality of official statistics. The regulated quality concept by Statistics Sweden for official statistics is of central importance for the evaluation.⁴⁷

The general purpose of the evaluation is to strengthen the government's ability to monitor and assess the quality of the official statistics within the framework of Commitment on Confidence in Statistics that the government issued to the EU in 2016. The evaluation enables SAM to conduct systematic reviews of the quality in statistics that can serve as the basis for improvement measures, as required by the statistical regulations.

Overall, the results for 2023 indicate that the reported quality of the official statistics remains unchanged at an overall level compared to the previous evaluation. Statistics Sweden's assessment of the development, based on the reported quality, compared to previous evaluation, by quality component, shows that:

- **Relevance** (content of statistics) has improved somewhat
- **Accuracy** remains unchanged
- **Timeliness and punctuality** remain unchanged
- **Accessibility and clarity** have declined somewhat
- **Comparability and coherence** have improved somewhat

The weaker improvement reported in 2023 compared to 2022 has not continued; however, the overall quality of official statistics remains at a stable and high level.

To conclude, SCB recommends that more quality studies are conducted. It is an important instrument to study the quality of the statistics, the purpose of the statistics and if action needs to be taken based on the conclusions of the studies. During 2023 11 quality studies were conducted which meant a decrease compared to 2022. There is also reason to review the possibilities of

---

⁴⁷ [Statistics Sweden's regulations on quality in official statistics; \(scb.se\)](https://www.scb.se/om-scb/om-scb-och-utvardningen-av-officiella-statistikens-kvalitet)

possibilities of conducting self-evaluation as a concluding part of the statistical production process, i.e. directly following the publication of statistics.

SCB commits to implementing the following:

- Continue with a limited number of targeted measures to support SAM and sections internally at SCB in formulating quality requirements
- Review the need to further develop the instructions for quality evaluation and potentially implement changes and clarify the information on quality studies
- Review the content of the training program for the quality evaluation and potentially expand the content with information on the European Code of Practice as recommended by the ESS Peer Review in 2021
- Take the initiative to encourage the implementation of more quality studies within SOS including internally at SCB
- Review the possibilities of supplementing SCB's Statistical Production Support (SPS) with a clear link to the quality components and also to quality studies.

The importance of a government decision regarding Statistics Sweden official proposal (reg nr A2021/2077) has become even more evident with SCB's analysis of the self-assessments from 2023. This is a precondition for SAMs to take their responsibility within the System of Official Statistics and for a positive development regarding the Relevance component of the quality of official statistics.

Bilden av Sverige

Tre fjärdedelar av Sveriges landareal består av skogs- och åkermark. Skogen är det dominerande markslaget i landet och utgör 68 procent av landarealen medan jordbruksmarken står för 7 procent. Näst efter Finland har Sverige den högsta andelen skogsareal i Europa i förhållande till landarealen.

Källa: Markanvändningen i Sverige 2020

7

procent av landarealen
utgörs av jordbruksmark